

СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Годишен доклад 2025 г.

Обзор на годината

Съдът на Европейския съюз — гарант за спазването на правото на Съюза

Съдът на Европейския съюз е една от седемте европейски институции.

В качеството на съдебна институция на Съюза той има за задача да гарантира спазването на правото на Съюза, като следи за еднаквото тълкуване и прилагане на Договорите и осъществява контрол за законосъобразност на актовете, приети от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

Институцията допринася за съхраняването на ценностите на Съюза и със съдебната си практика участва в европейското изграждане.

Съдът на Европейския съюз се състои от две юрисдикции: Съд и Общ съд.

Годишен доклад 2025 г.
Обзор на годината

Съдържание

Предговор от председателя	4
1. 2025 г. с един поглед	6
А. Годианата в образи	8
Б. Годианата в числа	18
Институцията през 2025 г.	18
Съдебната година (Съд и Общ съд)	19
Езиковите служби	20
2. Правораздавателната дейност	22
А. Съдът през 2025 г.	24
Дейност и развитие на Съда	24
Членовете на Съда	28
Б. Общият съд през 2025 г.	32
Дейност и развитие на Общия съд.....	32
Съществено развитие в правораздавателната дейност.....	34
Членовете на Общия съд.....	38
В. Съдебната практика през 2025 г.	42
На фокус Гражданството на Съюза срещу „златни паспорти“	42
На фокус Директивата относно минималните работни заплати пред Съда....	46
На фокус Достъп до текстовите съобщения, разменени между председателя на Комисията и главния изпълнителен директор на Pfizer	50
На фокус Информационно общество: Актът за цифровите услуги (DSA) и много големите онлайн платформи	52
Преглед на важните решения през годината.....	56

3. Администрация в служба на правосъдието	76
А. Въведение от секретаря.....	78
Б. Водещите събития на годината	80
2025 г: решаваща година за съдебната реформа на Съюза	80
По-голяма прозрачност на европейското правосъдие	84
Сътрудничество със съдилищата в Европа	87
В. Връзките с обществеността.....	90
4. Институция, която уважава околната среда.....	94
5. Поглед към бъдещето.....	98

Ежегодно в годишния доклад на Съда „Обзор на годината“ се прави преглед на събитията от изминалата година, като и се очертават перспективите за бъдещето. Той дава възможност и да поставим дейността ни в по-широкия контекст на историята на нашата институция и на европейската интеграция.

Koen Lenaerts

Председател на Съда на Европейския съюз

На 10 декември 1952 г., на заседанието за учредяване на Съда, създаден с Договора от Париж, първият му председател, Massimo Pilotti, се позова в речта си на италианския поет и политик Данте Алигиери: *ubicumque potest esse litigium, ibi debet esse iudicium* („където има спор, трябва да има съдебно решение“). Той припомня също, че задачата на Съда е да гарантира на всички — „държави, предприятия или обикновени граждани“ — зачитането на границите, в които трябва да се помества дейността на органите на Общността.

Същия ден Jean Monnet приветства новата юрисдикция „не само като Съд на Европейската общност за възглед и стомана, но и като перспектива за Европейски върховен федерален съд“, знак за „суверенното присъствие на правото в Общността“. Повече от 70 години по-късно тези основополагащи принципи продължават да вдъхновяват всекидневната ни дейност. Те дават яснота за постигнатия през 2025 г. напредък и за предизвикателствата, които очакваме през 2026 г.

Две хиляди двадесет и пета беше първата пълна година от прилагането на реформата, която влезе в сила на 1 октомври 2024 г. и предвижда частично прехвърляне на преюдициалната компетентност от Съда на Общия съд в шест специфични сфери (ДДС, акцизи, митнически кодекс, тарифно класиране, права на пътниците и система за търговия с квоти за емисии). Постигнати бяха удовлетворителни резултати. Реформата се основава на механизъм на „единно гише“, според който всички преюдициални запитвания се отправят до Съда, който след вътрешна процедура по консултиране определя дали те трябва да бъдат изпратени на Общия съд, или да бъдат разгледани от самия него. От влизането в сила на реформата около 100 преюдициални запитвания

преминаха през единното гише и около девет от всеки десет бяха изпратени на Общия съд, тъй като попадат изключително в една от шестте посочени по-горе сфери.

Освен това през 2025 г. съставът на юрисдикциите на Съюза претърпя няколко промени. В Съда встъпиха в длъжност двама нови съдии, един от които от Общия съд. В Общия съд бяха назначени петима нови съдии, двама от които за заместване на членове, станали съдии в Съда. Освен това през септември 2025 г. правителствата на държавите членки подновиха мандатите на 19 съдии от Общия съд за периода 2025—2031 г. Същевременно г-н Marc van der Woude беше преизбран за председател на Общия съд за трети мандат, а г-н Savvas Papasavvas продължи да изпълнява функцията на заместник-председател.

През 2025 г. институцията продължи да преобразува своята комуникационна политика, по-специално с въвеждането на аудио-визуални анализи, представяни от членовете на Съда по най-значимите дела. Съдия, заседавал в постановилия решението съдебен състав, представя накратко и с познавателна цел значението на делото, както и начина, по който Съдът е решил повдигнатите правни въпроси. Успоредно с това беше постигнат напредък по няколко големи проекта, за да могат да бъдат стартирани едновременно от януари 2026 г.: преработване на уебсайта Curia — основният портал на институцията, разработване на нова търсачка и превръщане на [Curia Web TV](#) — досега вътрешна аудио-визуална платформа, в истински инструмент за външна комуникация, допълващ съществуващите канали за комуникация.

Относно технологичните постижения, изкуственият интелект (ИИ) продължава да играе важна роля в преобразуването на институцията. През тази година бяха въведени или изпитани няколко инструмента, основаващи се на тази технология, по-специално Curia AI Brain — платформа за вътрешна употреба, разработена от самата институция, целта на която е да се предостави на членовете на персонала набор от специализирани ИИ асистенти, отговарящи на специфичните нужди на Съда.

Накрая, на 7 декември 2025 г. беше отбелязана двадесет и петата годишнина на Хартата на основните права на Европейския съюз. За честване на това събитие и на приноса на Хартата към съдебната практика и защитата на основните права, следващият Форум на магистратите, който ще се проведе през март 2026 г., ще бъде посветен изцяло на централното място на Хартата в правния ред на Съюза.

Чрез тези проекти и с поглед, насочен уверено към бъдещето, Съдът остава верен на своето призвание от 1952 г. досега: да гарантира спазването на правото, доверието на гражданите и стабилността на правния ред на Съюза.

1

2025 г. с един поглед

А. Годината в образи

Януари

Тържествена клетва на Европейската комисия

На тържествени заседания, проведени през януари, февруари, март и май, председателят на Европейската комисия г-жа Урсула фон дер Лайен и членовете на Комисията, положиха тържествената клетва, предвидена в Договорите, в рамките на назначаването на новата Европейска комисия.

Февруари

Тържествена клетва на Европейския омбудсман

Г-жа Teresa Amâncio, избрана от Европейския парламент за Европейски омбудсман, положи тържествена клетва пред Съда.

Март

Посещение на службите на Съда в ЕСПЧ

Делегация на Съда на Европейския съюз, състояща се от секретаря и ръководители на различни служби на Съда, беше на официално посещение в Европейския съд по правата на човека в Страсбург. Делегацията взе участие в няколко кръгли маси относно общите предизвикателства и възможностите за сътрудничество между двете юрисдикции.

Тържествено възпоменателно заседание

Тържествено бе почетена паметта на г-н Uno Lõhmus, първи естонски съдия в Съда (2004—2013), починал през август 2024 г., и г-жа Ena Cremona, първи малтийски съдия в Общия съд (2004—2012), починала през май 2024 г.

30 години от присъединяването на Австрия, Финландия и Швеция.

В Съда беше проведена церемония за честване на тридесетата годишнина от присъединяването на Австрия, Финландия и Швеция към Европейския съюз. Открита от председателя на Съда г-н Koen Lenaerts, церемонията беше белязана от речи на видни личности от тези държави членки, представени от членове на Съда.

Април

Финал на конкурса European Law Moot Court

Организиран за първи път през 1988 г., университетският конкурс за изслушване на устни състезания за 2025 г. беше спечелен от Университета във Фрибург (Швейцария).

Европейският парламент и Съдът на годишния си диалог

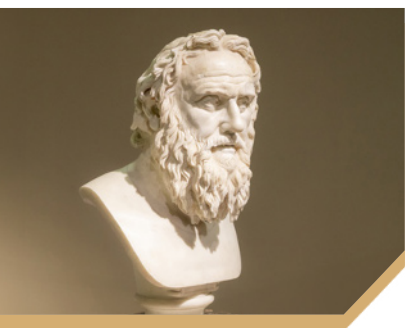
Европейският парламент и Съдът проведоха в Люксембург второто издание на годишния си диалог относно функционирането на съдебната система на Съюза. Този диалог е въведен в рамките на реформата на статута на Съда във връзка с частичното прехвърляне на преюдициалната компетентност от Съда на Общия съд в някои специфични сфери.

Май

Съдът на Деня на Европа

Съдът взе участие в Европейското селище, организирано по повод Деня на Европа от Представителството на Европейската комисия в Люксембург, в сътрудничество с Бюрото за връзка на Европейския парламент в Люксембург. Тази година събитието се проведе в Ехтернах, град в източната част на Люксембург.

Три нови произведения на изкуството, предоставени на Съда.

През май произведенията на полската артистка Magdalena Abakanowicz, *Figury z cyklu Mędrcy* (Фигури от поредицата „Мъдреци“) бяха официално предоставени на Съда назаем от Националния музей във Вроцлав, под егидата на Института „Адам Мицкевич“.

През октомври картината „Тишина“ на словашката артистка Tamara Klimová беше официално предоставена на Съда от Галерията на град Братислава.

Също през октомври мраморната скулптура „Бюстът на Ликург“ беше предоставена на Съда от Националния археологически музей в Неапол (MANN). Творбата изобразява митичния законодател на Спарта.

Пряко предаване на обявяването на решение на Общия съд

За първи път решение на Общия съд беше обявено пряко. Този подход е част от развитието на средствата и каналите за комуникация на институцията и отразява нейното желание да направи европейското правосъдие в по-достъпно за гражданите на Съюза.

Юни

Първи пояснителен аудио-визуален клип, посветен на решение на Съда

Институцията въведе нов формат на комуникация: кратък пояснителен аудио-визуален клип, осъществен от член на Съда и посветен на представянето на съдебно решение. По този начин Съдът прави важните си решения по-видими и достъпни за широката общественост и медиите.

Полагане на клетва от нови членове

На тържествено заседание г-н Marko Bošnjak положи клетва при встъпването си в длъжност като съдия в Съда. Г-жа Danutė Jočienė и г-н Jörgen Hettne положиха клетва като съдии в Общия съд.

Юли

EU Legal Summer School

В рамките на популяризирането на Люксембург като място на работа на персонала на европейските институции Съдът координира първото издание на EU Legal Summer School, на което се събраха над 30 студенти и млади юристи от 24 европейски държави.

Септември

Трето издание на конференцията EUnited in Diversity

Конституционният съд на България беше домакин на третото издание на конференцията EUnited in Diversity, организирана в сътрудничество със Съда. Тази година конференцията, на която се събират конституционните съдилища на държавите членки, беше посветена на ролята на конституционното правосъдие в общия правен ред на Европейския съюз.

Встъпване в длъжност на нови членове на Съда и на Общия съд и частично обновяване на състава на Общия съд

В Съда се проведе тържествено заседание, на което се отбелязва напускането на някои членове и полагането на клетва от нови членове. Г-н Александър Корнезов стана съдия в Съда. В Общия съд встъпиха в длъжност нови съдии: г-н Francesco Bestagno, г-жа Raffaella Pezzuto и г-жа Tanja Pavelin.

Преизбиране на председателя и на заместник-председателя на Общия съд

Вследствие на частичното обновяване на състава на Общия съд на Европейския съюз г-н Marc van der Woude беше преизбран за председател на Общия съд за периода 2025—2028 г. Г-н Savvas Papasavvas също беше преизбран за заместник-председател за същия период.

Посещение на Съда в Конституционния съд на Белгия

Делегация на Съда посети белгийския конституционен съд. Обсъдени бяха ролята на Конституционния съд като европейски съд, правото на чужденците, равенството между половете и равновесието между сигурността и личния живот в цифровата среда.

Посещение на Съда в италианския конституционен съд

Делегация на Съда посети италианския конституционен съд. Обсъдени бяха ролята на Конституционния съд като европейски съд, правовата държава, сигурността и личния живот, както и убежището и миграцията.

Октомври

Финал на конкурса за млади европейски адвокати

Съдът беше домакин на финала на конкурса за млади европейски адвокати, организиран от Академията по европейско право (ERA). Отбори от цяла Европа приложиха на практика правото на Съюза в областта на цифровото право, защитата на данните, изкуствения интелект и трансграничното правосъдие. Те пледираха пред жури, съставено от съдии от Общия съд и юристи.

Ден на отворените врати на Съда

Както всяка година, Съдът отвори вратите си за широката общественост, за да запознае посетителите със своето функциониране, история и сгради. През 2025 г. събитието събра около 2 600 посетители, които придобиха представа за кулисите и за процедурите, и се срещнаха с хората, които работят в Съда, като по този начин се запознаха с неговата централна роля в мисията на Европейския съюз.

Ноември

Посещение на Съда в Кипър

Делегация на Съда посети Кипър за контакти с Върховния конституционен съд и Върховния съд по въпроси на равенството, защитата на данните и процедурата за предоставяне на убежище. Делегацията се срещна и с председателя г-н Nikos Christodoulides, с председателя на Камарата на представителите г-жа Annita Demetriou, с министъра на правосъдието г-н Marios Hartsiotis и с главния прокурор г-н George Savvides.

Посещение на Съда във Върховния съд на Испания

Делегация на Съда посети Върховния съд на Испания в Мадрид, където беше посрещната от председателя му г-жа Isabel Perelló Doménech. Посещението даде възможност за редица контакти по теми относно правото на Съюза, защитата на основните права и предизвикателствата, свързани с правовата държава и независимостта на съдебната система.

Посещение на Европейския съд по правата на човека в Съда

Делегация на Европейския съд по правата на човека беше на официално посещение в Съда. Посещението обхвана няколко кръгли маси, посветени на общи проблеми, като висшия интерес на детето, свободата на изразяване в цифровата епоха и достъпа до процедурите за предоставяне на убежище.

Заседание на Съдебната мрежа на Европейския съюз

Седмото годишно събрание на кореспондентите на Съдебната мрежа на Европейския съюз се проведе в Лисабон и събра представители на 47 членуващи юрисдикции. То беше посветено на европейския съдебен диалог, като беше наблегнато на задължението на националните съдилища, които се произнасят като последна инстанция, да отправят преюдициално запитване.

Декември

Форум на магистратите

Съдът посрещна около 150 съдии от държавите членки на Европейския съюз. Този форум предоставя възможност на националните съдии да общуват пряко с членове на Съда по въпроси от общ интерес, укрепвайки по този начин тясното сътрудничество между него и националните юрисдикции.

Ден на повишаване на осведомеността относно уврежданията

По повод Международния ден на хората с увреждания Съдът организира двудневно събитие за повишаване на осведомеността. Редица дейности дадоха възможност за запознаване, чрез изкуството, културата и комуникациите, с ценностите на хората с увреждания: творчеството, устойчивостта пред препятствията, автентичността и способността да бъдат източник на вдъхновение за всички.

Финалът на конкурса Themis 2025

Съдът беше домакин на големия финал на конкурса, отворен за участие за бъдещите магистрати от ЕС, следващи първоначалното си обучение. Този конкурс е една от водещите инициативи на Съдебната мрежа на Европейския съюз (СМЕС). Осем отбора от шест държави членки представиха работата си и румънският екип спечели конкурса.

Посещение на Съвета на европейските адвокатски колегии

Делегация на Съвета на европейските адвокатски колегии, представляваща адвокатски колегии от 46 държави и водена от нейния председател г-н Thierry Wickers, беше на официално посещение в Съда. Проведени бяха кръгли маси по въпросите на съдебните производства, независимостта на адвокатите и технологичните промени, включително изкуствения интелект и предаването на съдебни заседания.

Б. Годината в числа

↘ Институтцията през 2025 г.

81 съдии от 27 държави членки

Съд

27 съдии 11 генерални адвокати

Общ съд

54 съдии

2 302

длъжностни лица и служители

61 %

жени

39 %

мъже

Жени са:

54 % от работещите на длъжност администратор

50 % от работещите на междинни и висши ръководни длъжности

Делът на жените на отговорни длъжности в администрацията поставя Съда над средното равнище за европейските институции.

Бюджет: 537 милиона евро

Процент на процесуалните документи, подадени чрез e-Curia:

e-Curia

92 % Съд

97 % Общ съд

12 903 регистрации в приложението e-Curia

e-Curia е приложение на Съда на Европейския съюз, което позволява на представителите на страните по делата, образувани пред Съда и пред Общия съд, както и на националните юрисдикции в производствата по преюдициални запитвания, отправени до Съда или до Общия съд, да обменят процесуални документи със секретариатите изключително по електронен път.

↘ Съдебната година (Съд и Общ съд)

1 878 постъпили дела

2 301 приключени дела

2 489 висящи дела

Средна продължителност на производствата:

18,2 месеца

↘ Езиковите служби

Като многоезична съдебна институция Съдът трябва да може да разгледа всяко дело, независимо от това на кой от официалните езици на Съюза е образувано. След това той осигурява разпространението на своята практика на всички официални езици на Съюза.

24
езика на
производството

552
езикови
комбинации

600 юрист-лингвисти за превода на
писмените документи

1 405 000 страници за превод

1 386 000 преведени страници

511

съдебни заседания и съвещания
със симултанен превод

69

устни преводачи за съдебните
заседания за изслушване
на устните състезания и за
съвещанията

Многоезичието в Съда на ЕС — гаранция за
равния достъп до правосъдие

[Вж. видеоклипа](#)

В Съда писмените преводи се изготвят в съответствие със задължителен езиков режим, който предвижда възможността да се използват 24-те официални езика на Европейския съюз. Всички документи за превод са изключително специализирани юридически текстове. Поради това в езиковата служба на Съда работят само юрист-лингвисти със завършено юридическо образование и задълбочени познания по най-малко два официални езика, различни от родния им език.

2

Правораздавателната
дейност

А. Съдът през 2025 г.

Съдът разглежда главно преюдициални запитвания. Когато национален съд има съмнения относно тълкуването на акт, приет от Съюза, или относно валидността му, националният съд спира висящото пред него производство и сезира Съда. След получаване на разяснения в постановения от Съда акт националният съд може да реши отнесенения пред него спор. За делата, които изискват отговор в много кратък срок (например в областта на убежището, граничния контрол, отвлечането на деца и т.н.), е предвидено спешно преюдициално производство.

Съдът може също да провежда преки производства по искания да отмени акт на Съюза („жалби за отмяна“) или да установи, че държава членка не спазва правото на Съюза („искове за установяване на неизпълнение на задължения“). Ако държавата членка не се съобрази с решението, с което е установено неизпълнението на задължения, в следващо производство, наречено производство за установяване на „двойно неизпълнение“, Съдът може да ѝ наложи имуществена санкция.

Освен това срещу постановените от Общия съд съдебни актове могат да се подават жалби. Съдът може да отмени тези съдебни актове.

Накрая, пред Съда могат да се подават искания за становище по съвместимостта с Договорите на споразумение, което Съюзът предвижда да сключи с трета държава или с международна организация (подавани от държава членка или от европейска институция).

Koen Lenaerts

Председател на Съда на Европейския съюз

Дейност и развитие на Съда

2025 г. е решаваща година по няколко причини.

Най-напред, тя беше първата пълна година на прилагане на последния етап от реформата на съдебната архитектура на Европейския съюз, предвидена в [Регламент 2024/2019](#) и насочена към преразпределяне на натовареността в работата на двете юрисдикции на Съюза с крайната цел съдебните актове да се постановяват с високо качество в най-кратки срокове.

Този последен етап се състоеше по-специално в частично прехвърляне на преюдициалната компетентност от Съда на Общия съд, в сила от 1 октомври 2024 г., в шест специфични сфери (ДДС, акцизи, митнически кодекс, тарифно класиране, права на пътниците и система за търговия с квоти за емисии). Реформата се основава на механизъм на „единно

889

постъпили дела

580 преюдициални

производства, от които

4 спешни преюдициални

производства.

Държави членки, чиито

съдилища са отправили

основната част от запитванията:

Италия: 110

Полша : 63

Германия: 61

Австрия: 47

България: 42

58 преки производства, от

които:

49 иска за установяване на

неизпълнение на задължения и

1 иск за установяване на

„двойно неизпълнение“

245 жалби срещу актове на

Общия съд

1 искане за становище

5 молби за правна помощ

гише“, при който всички преюдициални запитвания се отправят до Съда. Когато преюдициално запитване попада в някоя от тези шест сфери, председателят, след като изслуша заместник-председателя и първия генерален адвокат, или Съдът на общо събрание, определя дали запитването трябва да бъде изпратено на Общия съд или да остане в Съда. През 2025 г. от общо 74 преюдициални запитвания, разгледани от единното гише, 65 бяха изпратени на Общия съд. Решенията за изпращане бяха взети в най-кратки срокове благодарение на постоянното участие на кабинетите и службите, по-специално на секретариата на Съда и на дирекция „Изследвания и документация“.

Що се отнася до разширяването на механизма за предварително допускане на обжалване, което от 1 септември 2024 г. обхваща решенията и определенията на Общия съд относно решенията на шест нови независими апелативни състави, както и споровете във връзка с изпълнението на договори, съдържащи арбитражна клауза, то беше приложено в съответствие с практиката, развила се след въвеждането на този механизъм. Така от общо 36 молби, разгледани от състава по допускането на обжалване, две молби, едната от които относно спор от договорно естество (определение по дело SC/Eulex Kosovo [C-881/24 P](#)), разглеждането на който вече е от компетентността на този състав, бяха уважени, тъй като се поставяха въпроси от значение за единството, съгласуваността или развитието на правото на Съюза.

По-нататък, по отношение на състава на Съда 2025 г. беше белязана от встъпването в длъжност на новия словенски съдия г-н Vošnjak на мястото, останало свободно, след като на 20 юни 2024 г. почина нашият колега Marko Ilešič, и от напускането на първия български съдия в Съда, г-н Арабаджиев, заместен от г-н Корнезов, бивш съдия в Общия съд.

Накрая, 2025 г. представлява важен поврат в политиката на Съда в областта на комуникацията и прозрачността. Така беше постигнат значителен напредък, за да се доближи още повече европейското правосъдие до гражданите и да се отговори в по-голяма степен на нуждите на юристите.

Страна, която не е в състояние да поеме разходите за производството, може да поиска правна помощ.

В областта на комуникацията, наред със стартирането на пояснителни аудио-визуални клипове, в които членове на Съда представят накратко някои от най-важните решения, постановени от тази юрисдикция, съществен напредък беше постигнат и по няколко големи проекта, които ще бъдат приложени в началото на 2026 г.: преработване на уебсайта Curia, въвеждане на напълно осъвременена търсачка за външните ползватели и разгръщане на Curia Web TV под форма, достъпна за всички интернет потребители. Тези промени ще подобрят значително достъпа до съдебна информация за всички.

Що се отнася до повишаването на прозрачността на провежданите пред Съда производства, трябва да се отбележи и публикуването на писмените изявления и становища, представени по преюдициалните дела, за което беше взето решение по повод на последната реформа на съдебната система, както и приемането на 1 април 2025 г. на решението за правилата и реда за осъществяване на предаването на съдебни заседания. Това предаване спомага за по-доброто разбиране на ролята на Съда и на неговата дейност и осигурява по-широк достъп както до основанията, доводите и становищата, представени от страните, така и до заключенията на генералните адвокати и до решенията, постановени от юрисдикцията.

В допълнение към съдебната си дейност, Съдът продължи усилията си в областта на обучението, комуникацията и обмена с юрисдикциите на държавите членки. Така на 3—5 септември 2025 г. в София (България) се проведе третото издание на конференцията EUnited in diversity, която обединява конституционните съдилища и равностойните им институции, упражняващи конституционни правомощия в държавите — членки на Съюза, както и Съда, с цел да се даде тласък на съдебния диалог и да се укрепи взаимодействието в общия правен ред, който съставляват Съюзът и правните системи на държавите членки. На 1 и 2 декември 2025 г. Съдът прие около 150 съдии от държавите членки по повод на своя годишен Форум на магистратите. Този форум, организиран за първи път през 1968 г., предоставя възможност на националните съдии да се запознаят отблизо с функционирането на Съда и да общуват пряко с неговите членове в рамките на самата институция по въпроси от общ интерес, укрепвайки по този начин тясното сътрудничество между него и националните юрисдикции. Следва да се отбележи и развитието на срещите и обученията, организирани в рамките на Съдебната мрежа на Европейския съюз (СМЕС) и в сътрудничество с Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO), по-специално във връзка с преюдициалното производство. Накрая, през декември 2025 г. Съдът за първи път беше домакин на големия финал на организирания от EMCO конкурс Themis. Този престижен конкурс предоставя на бъдещи съдии или прокурори от цяла Европа уникална възможност да усъвършенстват практическите си познания в областта на правото на Съюза и по този начин допринася за укрепването на обща съдебна култура в Съюза.

Относно статистическите данни за изминалата година, те отразяват все по-големия брой както на образуваните пред Съда дела (889), така и на приключените от него дела (774), като последното число се дължи до голяма степен на частичното обновяване на състава на Съда през 2024 г. Така към 31 декември 2025 г. броят на висящите дела беше 1 322. През 2025 г. средната продължителност на производствата, общо за всички видове дела, беше 16,7 месеца.

774 приключени дела

561 преюдициални производства, от които:

3 спешни преюдициални производства.

51 преки производства, от които:
в 38 случая е констатирано неизпълнение на задължения от 20 държави членки

5 решения за установяване на „двойно неизпълнение“

156 жалби срещу актове на Общия съд, от които: по 24 жалби са отменени актове на Общия съд

Средна продължителност на производствата: 16,7 месеца

Средна продължителност на спешните преюдициални производства:
3,4 месеца

1 322

висящи дела към 31 декември 2025 г.

Основни разглеждани области:

Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	142
Държавни помощи и конкуренция	132
Икономическа и парична политика	111
Свобода на движение, на установяване и вътрешен пазар	106
Защита на потребителите	95
Обща външна политика и политика на сигурност	79
Сближаване на законодателствата	76
Околна среда	61
Социална политика	52
Транспорт	47

[Вж. подробните статистически данни за Съда](#)

↘ Членовете на Съда

Съдът е съставен от 27 съдии и 11 генерални адвокати.

Съдиите и генералните адвокати се назначават по общо съгласие от правителствата на държавите членки след консултация с комитет, на който е възложено да дава становище относно годността на кандидатите да упражняват съответните функции. Мандатът им е от шест години с възможност за подновяване.

Избират се измежду личности, чиято независимост е извън съмнение и които отговарят на условията за заемане на най-висши съдебни длъжности в съответните им държави или са юристи с призната компетентност.

Съдиите упражняват функциите си при пълна непристрастност и независимост.

Съдиите от Съда избират помежду си председател и заместник-председател. Съдиите и генералните адвокати назначават секретар за срок от шест години.

Задължение на генералния адвокат е, като действа с пълна непристрастност и независимост, да представя правно становище, наречено „заключение“, по делата, с които е сезиран. Това становище не е правно обвързващо, но позволява да се внесе допълнителен поглед върху предмета на спора.

През 2025 г. в Съда встъпиха в длъжност като съдии: през юни г-н Marko Vošnjak (Словения), на мястото на г-н Marko Ilešič, и през септември г-н Александър Корнезов (България), на мястото на г-н Александър Арабаджиев.

K. Lenaerts
Председател

T. von Danwitz
Заместник-
председател

F. Biltgen
Председател на I
състав

K. Jürimäe
Председател на II
състав

C. Lycourgos
Председател на III
състав

I. Jarukaitis
Председател на IV
състав

**M. L. Arastey
Sahún**
Председател на V
състав

M. Szpunar
Първи генерален
адвокат

I. Ziemele
Председател на VI
състав

J. Passer
Председател на X
състав

**O. Spineanu-
Matei**
Председател на VIII
състав

M. Condrinzi
Председател на IX
състав

F. Schalin
Председател на VII
състав

J. Kokott
Генерален адвокат

S. Rodin
Съдия

**M. Campos
Sánchez-Bordona**
Генерален адвокат

E. Regan
Съдия

**N. J. Cardoso da
Silva Piçarra**
Съдия

A. Kumin
Съдия

N. Jääskinen
Съдия

J. Richard de la Tour
Генерален адвокат

A. Rantos
Генерален адвокат

D. Gratsias
Съдия

M. Gavalec
Съдия

N. Emiliou
Генерален адвокат

Z. Csehi
Съдия

T. Čapeta
Генерален адвокат

L. Medina
Генерален адвокат

B. Smulders
Съдия

D. Spielmann
Генерален адвокат

A. Biondi
Генерален адвокат

S. Gervasoni
Съдия

N. Fenger
Съдия

R. Frendo
Съдия

R. Norkus
Генерален адвокат

M. Vošnjak
Съдия

Ал. Корнезов
Съдия

A. Calot Escobar
Секретар

Б. Общият съд през 2025 г.

Общият съд може да бъде сезиран като първа инстанция в преки производства по жалби на физически или юридически лица (граждани, търговски дружества, сдружения и т.н.), когато те са лично и пряко засегнати, и на държави членки срещу актове на институциите, органите или службите на Европейския съюз и по искове за обезщетение за вреди, причинени от институциите или техните служители.

Съдебните актове на Общия съд могат да бъдат обжалвани пред Съда само по правни въпроси. Съдът допуска за разглеждане жалби по дела, които вече са разглеждани два пъти (от независим апелативен състав, след това от Общия съд), само ако жалбите поставят въпрос, който е съществен от гледна точка на единството, последователността или развитието на правото на Съюза.

От 1 октомври 2024 г. Общият съд има компетентността да разглежда и да се произнася по преюдициални запитвания, прехвърлени от Съда, които попадат изключително в една или няколко от следните шест специфични сфери: общата система на данъка върху добавената стойност, акцизите, митническия кодекс, тарифното класиране на стоки в Комбинираната номенклатура, обезщетяването и оказването на помощ на пътниците при отказан достъп на борда или при закъснение или отмяна на транспортни услуги, системата за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

Голяма част от делата пред него са от икономическо естество: интелектуална собственост (марки и дизайни на Европейския съюз), конкуренция, държавни помощи, банки и финансов надзор.

Marc van der Woude

Председател на Общия съд

↘ Дейност и развитие на Общия съд

За Общия съд 2025 г. беше белязана по-специално от две събития, които настъпиха през септември, а именно, от една страна, частичното обновяване на състава му, и от друга страна, края на преходния период, що се отнася до разглеждането на преюдициалните запитвания.

На 15 септември 2025 г. трима от членовете напуснаха Общия съд в рамките на частичното обновяване, а именно съдия Tomljenović, председателят на състав Mastroianni и председателят на състав Porchia, докато съдия Корнезов беше назначен за съдия в Съда. Общият съд им благодари за значимия им принос към неговата съдебна практика. На същата дата съдии Bestagno, Pezzuto и Pavelin положиха

989

постъпили дела

820

преки производства, от които:

Интелектуална и
индустриална собственост 257

Публична служба
на Европейския съюз 109

Държавни помощи и
конкуренция 39

21 преки производства,
образувани по инициатива на
държави членки

65 преюдициални
производства

52 молби за правна помощ

Страна, която не е в състояние да поеме
разходите за производството, може да
поиска правна помощ.

клетва като нови членове на Общия съд. Впоследствие така образуваният нов състав на Общия съд преизбра за срок от три години своя председател и заместник-председател и избра десет председатели на състави.

Тези събития съвпаднаха и с края на преходния период, въведен от Общия съд след частичното прехвърляне на преюдициалната компетентност от Съда на Общия съд, предвидено в Регламент 2024/2019 (реформа, която влезе в сила на 1 октомври 2024 г.). Във вътрешен план това се изрази в създаването на два специализирани състава за разглеждане на преюдициалните запитвания, всеки от шестима съдии, един от които е генерален адвокат, избран за разглеждането на тези запитвания. Всъщност, за разлика от преките производства, преюдициалните запитвания се разпределят първоначално на съдебен състав от петима съдии, без да се засяга възможността за последващо преразпределяне на делото на друг съдебен състав. С цел оптимално разглеждане на преюдициалните запитвания Общият съд определи и двама съдии, които да заместват посочените генерални адвокати, в случай че са възпрепятствани да изпълняват функциите си.

Тази реорганизация и постъпването на новите членове обаче се отразиха благоприятно на съдебната дейност на Общия съд, тъй като през 2025 г. той приключи 1 527 дела (от които 404 съединени дела, заведени от бивши членове на Европейския парламент срещу Европейския парламент и отнасящи се до допълнителната пенсионна схема), което представлява абсолютен исторически рекорд. Като се имат предвид общо 989 постъпили дела, броят на висящите дела в края на годината беше сведен до 1 167. Що се отнася по-специално до преюдициалните запитвания, 65 бяха прехвърлени на Общия съд през 2025 г., а 16 бяха приключени.

Средната продължителност на производствата общо за всички области и съдебни актове е 18,9 месеца. С групирането в едно дело на 404-те по същество идентични дела, средната продължителност на производствата се свежда до 16 месеца. За разглеждането на преюдициални запитвания тази продължителност е по-кратка, а именно 6,2 месеца.

През 2025 г. 34,7 % от приключените дела бяха разгледани от съдебни състави от петима съдии (сред които посочените 404 съединени дела). Сред най-важните дела (вж. глава „Преглед на важните решения през изминалата година“) две са разгледани от големия състав от 15 съдии и две от междинния състав от 9 съдии, създаден от Общия съд при последната реформа през 2024 г. Става въпрос за дела *Stevi u The New York Times/Комисия и Австрия/Комисия* (голям състав), както и за съединени дела *YL/Съвет* и *YL/Съвет* и *EU IPO* (междинен състав).

През тази първа пълна година след частичното прехвърляне на преюдициална компетентност на 1 октомври 2024 г. Общият съд успя да укрепи новата си задача и да интегрира напълно разглеждането на преюдициалните запитвания в своето вътрешно функциониране, като същевременно се произнесе като цяло по изключително голям брой дела. Благодарение на ефективното и проактивно разглеждане на делата, което осигурява понастоящем, Общият съд има все по-голяма готовност да се справя с нови предизвикателства.

Savvas Papasavvas

Заместник-председател
на Общия съд

↘ Съществено развитие в правораздавателната дейност

2025 г. беше белязана главно от разгръщането на последиците от реформата, въведена с [Регламент 2024/2019](#). Приета в контекста на нарастване както на броя на висящите преюдициални дела, така и на средната продължителност на разглеждането им пред Съда, тази реформа доведе до две съществени промени в Общия съд, тъй като се създаде нов съдебен състав, от една страна, и част от преюдициалната компетентност се прехвърли на Общия съд, от друга страна.

Така междинният състав от 9 съдии постанови първото си решение и му бяха възложени няколко дела. Създаването на този състав беше продиктувано от желанието да се запази по-специално съгласуваността на постановените от Общия съд решения по преюдициални дела и от стремежа да се гарантира доброто правораздаване.

Преюдициалният състав на Общия съд също постанови първите си решения. Те спадаха към две от шестте

специфични сфери, поети от Общия съд. Става въпрос по-специално за акцизите и за общата система на данъка върху добавената стойност.

Така по първото преюдициално дело, по което Общият съд постанови решение от 9 юли 2025 г., *Gotek* ([T-534/24](#)), запитването се отнася до тълкуването на членове 7 и 8 от Директива 2008/118/ЕО на Съвета и е отправено в рамките на спор между физическо лице и Министерството на финансите на Хърватия по повод на събирането на дължимия от това лице акциз при фиктивната доставка на акцизни стоки, посочени в неистински фактури.

В областта на общата система на данъка върху добавената стойност в решение от 26 ноември 2025 г., *Versãofast* ([T-657/24](#)), Общият съд се произнесе по преюдициално запитване относно тълкуването на член 135, параграф 1, буква б) от Директива 2006/112/ЕО на Съвета, отправено в рамките на спор между *Versãofast* и данъчния орган по повод на извършваните от това дружество дейности по кредитно посредничество, които посоченият данъчен орган е квалифицирал като операции по договаряне на кредити, освободени от данък върху добавената стойност.

Генералните адвокати, които подпомагат Общия съд при разглеждането на преюдициалните запитвания, също представиха първите си заключения.

Така в заключението си по дело *Accorinvest* ([T-653/24](#)), представено на 29 октомври 2025 г., генерален адвокат Маја Вркан разглежда преюдициално запитване относно тълкуването на член 1, параграф 2 от Директива 2008/118/ЕО на Съвета, по повод на което Общият съд трябва да определи дали таксата за пренос може да се квалифицира като „допълнителен косвен данък“ по смисъла на член 1, параграф 2 от Директива 2008/118 и дали попада в приложното поле на тази разпоредба.

От своя страна в заключението си по дело *European Air Charter* ([T-656/24](#)), представено на 26 ноември 2025 г., генерален адвокат Martín y Pérez de Nanclares разглежда преюдициалното запитване, отправено от Областен съд Дюселдорф (Германия), с което е поискано от Общия съд да уточни понятието „пряка“ причинно-следствена връзка“ между настъпването на извънредно обстоятелство по смисъла на член 5, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 261/2004, което е засегнало даден полет, и закъснението на последващ полет.

Прехвърлянето на Общия съд на част от преюдициалната компетентност представлява важен за него етап, тъй като първоначалната му задача е да се произнася по споровете, които изискват задълбочено разглеждане на сложни факти, и на него вече е възложена задача да повежда диалог с националните съдии. Изминалата година показва, че той се справи с предизвикателствата по отношение както на качеството на първите постановени съдебни актове, така и на средната продължителност на производствата.

1 527
приключени дела

1 399
преки производства, от които:

Интелектуална и индустриална собственост	303
Държавни помощи и конкуренция	126
Публична служба на Европейския съюз	67

16 преюдициални производства

Средна продължителност на производствата:

18,9 месеца

Дял на съдебните актове, обжалвани пред Съда:

26 %

1 167

висящи дела
(към 31 декември 2025 г.)

Основни разглеждани области:

Интелектуална и индустриална собственост	276
Публична служба на Европейския съюз	164
Ограничителни мерки	125
Институционално право	88
Държавни помощи и конкуренция	66
Околна среда	63
Икономическа и парична политика	46
Достъп до документи	40
Данъчно облагане	40
Обществени поръчки	37

Общият брой на приключените дела обхваща 404 дела, които по същество са идентични и съединени, отнасящи се до допълнителната пенсионна схема на членовете на Европейския парламент.

[Вж. подробните статистически данни за Общия съд](#)

↘ Членовете на Общия съд

Общият съд се състои от по двама съдии от държава членка.

Съдиите се избират измежду личности, чиято независимост е извън съмнение и които отговарят на условията за заемане на най-висши съдебни длъжности. Те се назначават по общо съгласие от правителствата на държавите членки след консултация с комитет, на който е възложено да дава становище относно годността на кандидатите. Мандатът им е от шест години с възможност за подновяване. Съдиите избират помежду си председател и заместник-председател за срок от 3 години. Те назначават секретар за срок от 6 години.

Съдиите упражняват функциите си при пълна непристрастност и независимост.

През юни 2025 г. в Общия съд встъпиха в длъжност двама нови членове: съдия Jörgen Hettne (Швеция) и съдия Danutė Jočienė (Литва) съответно на мястото на г-н Fredrik Schalin, назначен през 2024 г. за съдия в Съда, и на г-н Rimvydas Norkus, назначен през 2024 г. за генерален адвокат в Съда.

С частичното обновяване на състава на Общия съд, през септември 2025 г. встъпиха в длъжност трима нови членове, а именно съдия Francesco Bestagno (Италия) и съдия Raffaella Pezzuto (Италия), съответно на мястото на г-н Roberto Mastroianni и на г-жа Ornella Porchia, както и съдия Tanja Pavelin (Хърватия) на мястото на г-жа Vesna Tomljenović.

M. van der Woude
Председател

S. Papisavvas
Заместник-председател

E. Buttigieg
Председател на I състав

N. Póltorak
Председател на II състав

K. Kowalik-Bańczyk
Председател на III състав

G. De Baere
Председател на IV състав

M. Sampol Pucuruil
Председател на V състав

P. Škvařilová-Pelzl
Председател на VI състав

K. Kecsmár
Председател на VII състав

I. Gâlea
Председател на VIII състав

S. Kingston
Председател на IX състав

S. L. Kaléda
Председател на X състав

M. Jaeger
Съдия

H. Kanninen
Съдия

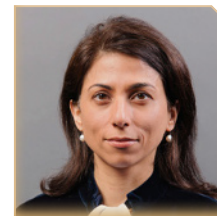
J. Schwarcz
Съдия

M. Кънчева
Съдия

L. Madise
Съдия

A. Marcoulli
Съдия

I. Reine
Съдия

R. da Silva Passos
Съдия

P. Nihoul
Съдия

J. Svenningsen
Съдия

U. Öberg
Съдия

M. J. Costeira
Съдия

C. Mac Eochaidh
Съдия

T. Pynnä
Съдия

L. Truchot
Съдия

J. Laitenberger
Съдия

J. Martín y Pérez de Nanclares
Съдия

G. Hesse
Съдия

M. Stancu
Съдия

I. Nõmm
Съдия

G. Steinfatt
Съдия

T. Perišin
Съдия

D. Petrlík
Съдия

M. Brkan
Съдия

P. Zilgalvis
Съдия

I. Dimitrakopoulos
Съдия

D. Kukovec
Съдия

T. Tóth
Съдия

B. Ricziová
Съдия

E. Tichy-Fisslberger
Съдия

W. Valasidis
Съдия

S. Verschuur
Съдия

**L. Spangsberg
Grønfeldt**
Съдия

H. Cassagnabère
Съдия

R. Meyer
Съдия

J. Hettne
Съдия

D. Jočienė
Съдия

F. Bestagno
Съдия

R. Pezzuto
Съдия

T. Pavelin
Съдия

V. Di Bucci
Секретар

Протоколен ред от 16.9.2025 г.

В. Съдебната практика през 2025 г.

[●] **На фокус** Гражданството на Съюза срещу „златни паспорти“

 Решение *Комисия/Малта (Предоставяне на гражданство срещу инвестиции)* ([C-181/23](#))

От 2014 г. Малта въвежда механизми, позволяващи на граждани на трети държави да придобиват малтийско гражданство срещу финансови вноски и инвестиции. През 2020 г. тази система е заменена с нова програма за „гражданство чрез натурализация за изключителни услуги чрез преки инвестиции“. Този режим дава възможност на чуждестранен инвеститор, както и на някои членове на семейството му, да придобие малтийско гражданство срещу заплащане на големи суми на държавата, придобиване или наемане на недвижим имот в Малта, дарение на одобрена организация и спазване на изискване за т.нар. законно пребиваване, чиято продължителност може да бъде намалена срещу допълнително плащане.

Европейската комисия счита, че тази програма поражда трудности от гледна точка на правото на Съюза, тъй като придобиването от лице на гражданство на държава членка автоматично му предоставя гражданство на Съюза. Всъщност според Комисията въведената през 2020 г. нова малтийска програма се основавала главно на трансакционна логика. Финансовите условия били нейният основен елемент, докато изискването за пребиваване не предполагало действително и трайно присъствие на територията на страната. Възможността за значително намаляване на продължителността на пребиваването в замяна на по-голямо плащане показвала, че връзката между кандидата и държавата членка не е определящ критерий за предоставянето на гражданство. При това положение Комисията счита, че тази система води до форма на търговия с гражданството на Съюза, която е несъвместима с естеството на този статут.

Комисията отнася случая до Съда, който припомня, че гражданството на Съюза е основният статут на гражданите на държавите членки. То предоставя права и налага задължения и се основава на особено отношение на солидарност и лоялност между държавата и нейните граждани. Това отношение е в основата и на взаимното доверие между държавите членки, въз основа на което е въведено европейското гражданство при приемането на Договора от Маастрихт, като всяка държава е приела действието на решенията на другите държави в областта на гражданството.

Съдът посочва, че в рамките на тази програма предоставянето на малтийско гражданство зависи главно от спазването на предварително определени финансови условия и че тъй като изискването за пребиваване не предполага доказване на реално пребиваване с определена продължителност в Малта, то не води до действително интегриране в малтийското общество. Той отбелязва, че тези констатации не могат да бъдат поставени под въпрос от проверките по отношение на сигурността и репутацията, на които се позовава Малта, тъй като последните се свеждат основно до предотвратяване на някои рискове от обществен интерес.

Съдът постановява, че програма за натурализация, основана на такава трансакционна процедура, не е съобразена със самата същност на гражданството на Съюза. Като предоставя своето гражданство, а следователно и европейското гражданство, главно в замяна на предварително определени плащания или инвестиции, без да изисква истинска връзка на солидарност и лоялност между нея и кандидата за натурализация, съответната държава членка накърнява взаимното доверие, на което се основава Съюзът.

Ето защо, като е въвела и приложила тази програма за гражданство чрез инвестиции, Малта не е изпълнила задълженията си като държава членка и е нарушила принципа на лоялно сътрудничество.

Какво представлява гражданството на Европейския съюз?

Гражданството на Европейския съюз е един от основните аспекти на европейския проект. Въведено с Договора от Маастрихт и закрепено понастоящем в член 20 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), то предоставя на всяко лице, което е гражданин на държава членка, общ статут, който се добавя към националното гражданство, без да го замества. Този статут предоставя важни права, като правото на свободно движение и пребиваване в държавите членки, правото на гласуване и на кандидатиране на общински и европейски избори в държавата на пребиваване, както и правото на дипломатическа и консулска закрила от другите държави членки в трети държави.

Гражданството на Съюза се основава на солидарността и взаимното доверие между държавите членки и техните граждани. Предоставянето му произтича автоматично от качеството на гражданин на държава членка, което се основава на наличието на особено отношение на солидарност и лоялност между тях. Именно това особено отношение обосновава предоставянето на права, свързани с гражданството на Съюза, които се упражняват в целия Съюз.

Гражданството на Съюза в практиката на Съда

От въвеждането му с Договора от Маастрихт (1993) точният обхват на гражданството на Съюза постепенно се изяснява в практиката на Съда. Още в решение *Martínez Sala* ([C-85/96](#)) Съдът признава, че статутът на гражданин на Съюза позволява в определени случаи пряко позоваване на принципа на недопускане на дискриминация, основана на гражданство. Това развитие на съдебната практика е потвърдено в решение *Grzelczyk* ([C-184/99](#)), в което Съдът приема, че гражданството на Съюза е създадено, за да бъде „основният статут“ на гражданите на държавите членки, което бележи символичен и правен поврат в европейската интеграция.

По-нататък Съдът уточнява обхвата и границите на този статут. В решение *Rottmann* ([C-135/08](#)) Съдът постановява, че когато водят до загубване на гражданството на Съюза, националните решения относно загубването на гражданството трябва да са съобразени с принципа на пропорционалност. Скоро след това в решение *Zambrano* ([C-34/09](#)) Съдът потвърждава, че малко дете, което е гражданин на държава членка и следователно е гражданин на Съюза, трябва да има възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата, свързани с този статут. Следователно на неговите родители, които са граждани на трета държава, не може да бъде отказано разрешение за пребиваване. При липса на такова разрешение детето би било принудено да напусне територията на Съюза, за да придружи родителите си,

и по този начин би било лишено от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата, които предоставя гражданството на Съюза.

В същия смисъл в решение *Столична община, район „Панчарево“* ([C-490/20](#)) Съдът постановява, че за целите на прилагането на правото на Съюза държавата членка е длъжна да признае законно установена в друга държава членка юридическа връзка на произход с две лица от един и същ пол, за да гарантира на детето ефективното упражняване на правата, свързани с гражданството на Съюза, и по-специално на свободата на движение. По този начин в това решение Съдът застъпва схващане за европейското гражданство, което се упражнява конкретно чрез правото да се води нормален семеен живот.

Накрая, в неотдавнашното постановеното решение *Udlændinge- og Integrationsministeriet* ([C-689/21](#)) Съдът потвърди, че макар държавите членки да запазват компетентността си в областта на гражданството, те трябва да упражняват тази компетентност по такъв начин, че да не се засяга непропорционално самата същност на правата, предоставени от гражданството на Съюза, като отново подчертава, че този статут заема централно място и има защитна функция в правния ред на Съюза.

Гражданинът на Съюза им право:

- да се движи свободно, да живее, работи или учи в друга държава членка;
- да гласува и да се кандидатира на общински и европейски избори в държавата, в която пребивава;
- да отправи петиция до Европейския парламент или да представи гражданска инициатива до Европейската комисия;
- да подаде жалба до Европейския омбудсман срещу акт в случай на лошо администриране от страна на институцията на Съюза;
- да се ползва от консулска закрила от друга държава членка, когато неговата собствена държава не е представена в трета държава;
- да поиска достъп до документите на институциите на Съюза;
- да се обърне към институциите на Съюза на един от 24-те официални езика по свой избор.

[●] На фокус Директивата относно минималните работни заплати пред Съда

 Решение *Дания/Парламент и Съвет (Адекватни минимални работни заплати)* (C-19/23)

Приета през октомври 2022 г. от Европейския парламент и от Съвета, [Директива \(ЕС\) 2022/2041](#) относно минималните работни заплати има за цел да подобри условията на живот и труд на работниците в Съюза. С нея се установява обща рамка за насърчаване на адекватността на законоустановените минимални работни заплати, когато такива съществуват, и за укрепване на ролята на колективното договаряне при определянето на работните заплати. Приета на основание член 153, параграф 1, буква б) ДФЕС относно условията на труд, в нея се уточнява, че зачита компетентността на държавите членки да определят заплащането, както и автономността на социалните партньори.

Дания, подкрепена от Швеция, оспорва компетентността на Съюза да се намесва в тази област. Дания счита, че въпреки привидно процедурния си характер Директивата всъщност дава основание на Съюза да се намесва пряко при определянето на работните заплати. Член 153, параграф 5 ДФЕС обаче изрично изключвал тази област от компетентността на Съюза. Дания поддържа и че някои от наложените на държавите членки задължения накърняват правото на сдружаване и датския модел на професионални отношения, основан на широка автономия на социалните партньори.

Съдът припомня, че Съюзът може да действа само в границите на компетентност, която му е предоставена с Договорите. Той уточнява, че целта на изключението, свързано със „заплащането“, е да се предотврати всяко пряко хармонизиране на равнището на работните заплати в рамките на Съюза. Това изключение обаче не може да се тълкува толкова широко, че да лиши от съдържание компетентността на Съюза в областта на социалната политика, по-специално за подобряване на условията на труд.

Съдът постановява, че Директивата относно адекватните минимални работни заплати не въвежда европейска минимална работна заплата, нито хармонизирано равнище на заплащане в Съюза. По същество тя налага само минимални процедурни изисквания, като оставя на държавите членки широка свобода на преценка да определят и актуализират своите минимални работни заплати.

Що се отнася до насърчаването на колективното договаряне, Съдът отбелязва, че Директивата не налага никакво задължение за резултат. Държавите членки, в които по-малко от 80 % от работниците са обхванати от колективни трудови договори, трябва само да създадат благоприятна рамка за такова договаряне и следователно да приемат план за действие за насърчаване на това договаряне. Става въпрос за задължения за поведение, като се зачитат многообразието на националните традиции и автономията на социалните партньори, като по-специално Директивата не предвижда никакво задължение за тези държави членки да постигнат а *minima* такова равнище на покритие.

Съдът обаче постановява, че някои разпоредби на Директивата относно адекватните минимални работни заплати надхвърлят тази процедурна рамка. Той счита, че изискването държавите членки да вземат предвид точни критерии за определяне и актуализиране на законоустановените минимални работни заплати, като например издръжката на живота, общото равнище на работните заплати или производителността, е равносилно на хармонизиране на част от съставните елементи на законоустановените минимални работни заплати. Той стига до подобен извод относно разпоредбата на тази директива, която забранява всякакво намаляване на законоустановените минимални работни заплати, когато за последните се прилагат системи за автоматично индексирание. Следователно тези разпоредби представляват пряка намеса при определянето на заплащането. Ето защо Съдът отменя разпоредбите на Директивата, които съдържат такава пряка намеса на Съюза при определянето на заплащането и с това надхвърлят правомощията, предоставени му от Договорите. Той отхвърля жалбата на Дания в останалата ѝ част.

По този начин Съдът уточнява равновесието между компетентността на Съюза в областта на социалната политика и изключението, свързано със заплащането, като потвърждава, че Съюзът може да регламентира процедури и да насърчава колективното договаряне, без да се намесва пряко в определянето на работните заплати.

Какво предвижда член 153 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)?

Член 153 ДФЕС определя областите, в които Европейският съюз може да подкрепя и допълва дейностите на държавите членки в сферата на социалната политика. По-специално той дава възможност на ЕС да приема директиви за установяване на минимални изисквания в области като условията на труд, закрилата на работниците, равенството между жените и мъжете или информирането и консултирането на работниците.

Този член обаче определя ясни граници за действията на Съюза. Параграф 5 от него изключва изрично определени области от обхвата на правомощията на Съюза, по-специално заплащането, правото на сдружаване, правото на стачка и правото да се налага локаут. Изключването им има за цел да се запази автономията на държавите членки и на социалните партньори в области, считани за основни за техните социални и конституционни традиции. В практика на Съда се пояснява, че макар Съюзът да може да приема правила, които имат непряко отражение върху заплатите, той не може да се намесва пряко в определянето на тяхното равнище.

Директива (ЕС) 2022/2041 относно адекватните минимални работни заплати

Директива (ЕС) 2022/2041 има за цел да се подобрят условията на живот и труд в Европейския съюз чрез укрепване на закрилата, предоставяна чрез адекватните минимални работни заплати. Тя не предвижда европейска минимална работна заплата, нито определя единно равнище на заплащане. Нейната цел е да се установи обща рамка, която да гарантира, че минималните работни заплати, когато такива съществуват, дават възможност да се осигури достоен стандарт на живот, като същевременно се зачитат националните традиции и автономността на социалните партньори.

Директивата преследва тези цели главно чрез разпоредби от процедурно естество. По този начин тя изисква от държавите членки, чието законодателство въвежда **законоустановена минимална работна заплата**, да предвидят **ясни и прозрачни процедури** за нейното определяне и актуализиране.

Тя **насърчава също колективното договаряне**, което се счита за основен елемент за осигуряване на адекватни работни заплати, по-специално като приканва държавите членки, в които едва за малка част от работниците се прилагат колективни трудови договори, да приемат мерки за насърчаване на социалния диалог. По този начин Директивата е насочена към по-голямо социално сближаване в рамките на Съюза, без да накърнява в това отношение компетентността на държавите членки в областта на определянето на заплащането.

Минималната работна заплата в практиката на Съда

Още преди влизането в сила на Директивата относно адекватните минимални работни заплати Съдът вече е имал повод да развие богата съдебна практика относно минималните работни заплати. Редица решения очертават рамките на националните правомощия и на изискванията на правото на Съюза.

Делата относно командироването на работници имат централна роля. В решение *Laval* ([C-341/05](#)) Съдът уточнява обхвата на „минималните ставки на заплащане“, които могат да бъдат налагани на чуждестранните предприятия, които командирова работници, като подчертава необходимостта от ясно правно основание, което да е достатъчно прозрачно за икономическите оператори.

Втори важен аспект в съдебната практика се отнася до връзката между минималната работна заплата и правната уредба в областта на обществените поръчки. Така в решение *Bundesdruckerei* ([C-549/13](#)) Съдът разглежда съвместимостта на задължение за спазване на минимално заплащане, определено от законодателството на приемащата държава, в обществена поръчка, изпълнявана отчасти в чужбина, като набляга на изискването за пропорционалност на такива мерки с оглед на свободното предоставяне на услуги. При това положение в решение *RegioPost* ([C-115/14](#)) Съдът приема, че възлагащите органи могат да поставят изпълнението на обществена поръчка в зависимост от спазването на минимално трудово възнаграждение, предвидено със закон или подзаконов нормативен акт, когато това изискване преследва легитимна социална цел и се прилага недискриминационно.

Накрая, Съдът уточнява и самото понятие „минимални ставки на заплащане“ в рамките на Директивата относно командироването на работници, по-специално в решение *Sähköalojen ammattiliitto* ([C-396/13](#)), като посочва компонентите на трудовото възнаграждение, попадащи в обхвата на това понятие.

Днес цялата тази съдебна практика е в основата на съдебните производства във връзка с Директивата относно адекватните минимални работни заплати в Съюза. Тя очертава свободата на преценка на държавите членки, като същевременно гарантира ефективността на основните свободи, гарантирани от Договора за функционирането на ЕС.

[●] На фокус Достъп до текстовите съобщения, разменени между председателя на Комисията и главния изпълнителен директор на Pfizer

 Решение Stevi и The New York Times/Комисия ([Т-36/23](#))

Прозрачността на обществения живот е основен принцип на Европейския съюз. Така всеки гражданин или юридическо лице на ЕС може да получи достъп до документи на Парламента, на Комисията или на Съвета. Този достъп е уреден от [Регламент \(ЕО\) № 1049/2001](#) на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 година относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията.

Този текст представлява правното основание за правото на публичен достъп до документите на тези институции на Европейския съюз и има за цел преди всичко да засили прозрачността като съществено условие за европейската демокрация и за легитимността на действията на Съюза. Този принцип на прозрачност се прилага изцяло за дейностите на тези институции, включително когато приемат формата на съвременни средства за комуникация, като например текстови съобщения.

През май 2022 г. г-жа Stevi, журналист от New York Times, прави искане да получи достъп до текстовите съобщения, разменени между председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен и ръководителя на фармацевтичното предприятие Pfizer в контекста на преговорите по договорите за закупуване на ваксини срещу COVID-19.

Европейската комисия отхвърля това искане, като посочва, че не разполага с поисканите съобщения. Според нея разменените текстови съобщения не представляват документи, съхранявани от институцията, и следователно не могат да бъдат предоставени.

Г-жа Stevi сезира Общия съд. Най-напред той припомня един основен принцип: правото на достъп до документи има за цел да осигури възможно най-голяма прозрачност на действията на европейските институции. Когато институцията твърди, че не разполага с документ, по принцип се предполага, че това твърдение е вярно. Тази презумпция обаче може да бъде поставена под въпрос, ако заявителят представи сериозни доказателства, че документите са съществували.

По това дело Общият съд приема, че случаят е такъв. Той отбелязва, че в редица публични източници, включително статии в пресата, в изявления на председателя на Комисията и в доклад на Европейската сметна палата, се посочват преки контакти, включително чрез текстови съобщения, между двете отговорни лица към момента на преговорите. Тези доказателства са достатъчни, за да се потвърди, че поне в определен момент съобщенията са съществували.

С оглед на тези индикации Комисията е трябвало да обясни ясно и подробно защо съобщенията не могат да бъдат намерени. Според Общия съд обаче Комисията не е представила това обяснение. Тя само е посочила, че са извършени търсения, без да уточни къде, как и на какви носители, нито дали съобщенията са били заличени, архивирани или прехвърлени при замяната на използваните телефони.

Общият съд подчертава, че правото на прозрачност не може да бъде изпразнено от съдържание поради липса на съхранение на документите. Институциите са длъжни да управляват своите документи по сериозен и предвидим начин, за да дадат възможност на обществеността да разбере и контролира действията им. Контактите, свързани с важни решения, като например закупуването на ваксини за целия Съюз, не могат да бъде изключени само защото са извършени под формата на кратки съобщения.

Като констатира, че Комисията не е предоставила достатъчно обяснения за съдбата на поисканите съобщения, Общият съд приема, че отказът на достъп е незаконосъобразен. Ето защо Общият съд отменя оспореното решение.

Ясна процедура

Регламент (ЕО) № 1049/2011 въвежда ясна процедура, изискваща мотивирано решение на институцията и възможност за вътрешно преразглеждане, последвано от съдебен контрол. Регламентът дава на гражданите възможност да разберат, проследяват, и ако е необходимо, да оспорват действията на институциите.

Като предвижда изключения в защита на чувствителни обществени или частни интереси, Регламентът ограничава строго тяхното използване и налага ограничително тълкуване на тези изключения, конкретна обосновка на отказите, както и систематичен преглед на възможността за предоставяне на частичен достъп.

Съдебната практика на Съюза укрепва тази логика, като потвърждава, че прозрачността трябва да има предимство, особено в законодателните процеси, за да се гарантира демократичният контрол.

Още в решение *Швеция и Turco/Съвет* ([C-39/05 P](#)), постановено в производство по обжалване, Съдът полага основите на този подход, като изисква конкретно и индивидуално разглеждане на заявленията за достъп до правните становища на Съвета и отхвърля всякаква логика за автоматично запазване на тайна относно законодателните документи, като по този начин утвърждава принципа, че прозрачността е правило, а запазването на тайната е изключението. Тази насока се потвърждава с решение *De Capitani/Парламент* ([T-540/15](#)), в което Общият съд отхвърля систематичната поверителност на документите от триалозите (а именно тристранните срещи и контактите между трите институции, участващи в законодателния процес), като уточнява, че изключението, свързано със защитата на процеса на вземане на решения, не може да се използва за прикриване на нормалното функциониране на законодателя на Съюза. В неотдавна постановеното решение *Kaiki/Парламент* ([T-1031/23](#)), обжалвано пред Съда, ([C-632/25 P](#)) Общият съд отменя решението на Парламента, с което на бившия му заместник-председател се отказва достъп до определени документи. По този начин той потвърждава изискването за строг и индивидуализиран контрол върху отказите на достъп и конкретния обхват на правото на прозрачност, включително в деликатен институционален контекст.

[●] На фокус Информационно общество: Актът за цифровите услуги (DSA) и много големите онлайн платформи

Европейският съюз изпълнява ключова роля за развитието на информационното общество, за да създаде благоприятна среда за иновации и конкурентоспособност, като същевременно защитава правата на потребителите и им осигурява правна сигурност. Тези принципи са отразени в Digital Markets Act (Акт за цифровите пазари) (DMA), [Регламент \(ЕС\) 2022/1925](#) и Digital Services Act (Акт за цифровите услуги) (DSA), [Регламент \(ЕС\) 2022/2065](#). Те представляват основен законодателен пакет, предназначен да структурира европейското цифрово пространство около две цели. От една страна, да се гарантира ефективната защита на основните права на ползвателите и потребителите в цифровата среда, от друга страна, да се осигурят справедливи условия на конкуренция между икономическите субекти, по-специално с оглед на нарастващата мощ на някои големи цифрови платформи. Взети заедно, тези два регламента бележат решаващ етап към изграждането на европейска рамка за регулиране на цифровите технологии.

През 2025 г. бяха постановени първите решения на Общия съд по жалби срещу решения на Комисията, приети в изпълнение на DSA.

Първите съдебни решения относно DSA

Решение *Zalando/Комисия* ([T-348/23](#))

През април 2023 г. Европейската комисия определя онлайн магазина Zalando като „много голяма онлайн платформа“ на основание на Акта за цифровите услуги (DSA). Всъщност повече от 83 милиона лица ползват ежемесечно неговите услуги, като по този начин платформата значително надвишава предвидения в Регламента праг от 45 милиона. Zalando обаче оспорва това определяне, като се позовава на грешки в изчисленията от страна на Комисията.

Общият съд **отхвърля** жалбата му. Той потвърждава, че Zalando действително представлява онлайн платформа, тъй като хоства трети лица продавачи чрез своята „Partner Programm“, макар собствената му дейност по директна продажба („Zalando Retail“) да не попада в тази категория. Комисията е имала основание да приеме, че всички ползватели са били изложени на информацията на третите лица продавачи. Общият съд отхвърля и доводите за нарушение на принципите на правна сигурност, на равно третиране и на пропорционалност, като припомня, че на такива платформи трябва да бъдат наложени по-строги задължения, за да се ограничат рисковете от разпространение на опасни или незаконни продукти.

Решения *Meta Platforms Ireland/Комисия* и *TikTok Technology/Комисия* ([T-55/24](#) и [T-58/24](#))

Общият съд **отменя** решенията, с които Европейската комисия определя за 2023 г. таксата за надзор, дължима от Facebook, Instagram и TikTok като „много големи онлайн платформи“ на основание на Акта за цифровите услуги (DSA). Той приема, че методът, използван за изчисляване на таксата въз основа на средния брой месечни ползватели, е трябвало да бъде приет в делегиран акт, а не в обикновени решения за изпълнение, тъй като представлява съществен елемент от изчислението. Тъй като обаче не установява грешка, която да засяга задължението на тези платформи да плащат таксата, Общият съд **временен запазва действието на отменените решения**, докато Комисията приеме съответен метод и нови решения. Този преходен период обаче не може да надвишава дванадесет месеца, след като съдебните решения станат окончателни.

Решение *Amazon EU/Комисия* ([T-367/23](#))

Общият съд **отхвърля** жалбата на Amazon за отмяна на решението на Европейската комисия, с което платформата Amazon Store е определена като „много голяма онлайн платформа“ на основание на Акта за цифровите услуги (DSA), който налага по-строги задължения за услугите, надвишаващи 45 милиона ползватели в Съюза. Amazon твърди, че са засегнати няколко основни права, гарантирани от Хартата на основните права на ЕС, включително свободата на стопанска инициатива, правото на собственост, равенството пред закона, свободата на изразяване и правото на зачитане на личния живот и на поверителната информация. Общият съд обаче приема, че макар наложените от DSA задължения да могат да доведат до разходи и да засегнат организацията на платформата, те са предвидени в закона, пропорционални са и са обосновани от целта от общ интерес за предотвратяване на системните рискове, свързани с много големите платформи, по-специално разпространението на незаконно съдържание, и за защитата на потребителите. Той заключава, че оспорените мерки, например възможността за препоръчване без профилиране, публичното хранилище на рекламите или достъпът на изследователи до данните, не засягат основното съдържание на посочените права и са придружени от строги гаранции за поверителност и сигурност.

Акът за цифровите услуги (DSA)

Приложимият от 17 февруари 2024 г. DSA, представлява аналог на DMA в областта на регулирането на цифровото съдържание и цифровите услуги. Той има за цел да създаде по-безопасна, по-прозрачна и по-предсказуема онлайн среда за европейските ползватели. Регламентът модернизира режима на отговорност на междинните доставчици на услуги и налага по-строги задължения на много големите онлайн платформи и много големите търсачки. Тези задължения се отнасят по-специално до въвеждането на ефективни механизми за противодействие на незаконното съдържание, оценката и намаляването на системните рискове, като например дезинформацията, накърняването на основните права или рисковете за защитата на ненавършилите пълнолетие лица, както и по-голямата прозрачност на алгоритмичните системи и механизмите за препоръчване.

Следователно DMA и DSA не се отнасят към точно едни и същи категории субекти. DMA е насочена към платформите, които имат структурна тежест на вътрешния пазар и представляват необходима точка за достъп, която дава възможност на бизнес ползвателите да стигнат до крайните ползватели. От своя страна DSA обхваща по-широк кръг от предприятия, предоставящи междинни услуги на европейските ползватели, като същевременно налага особено строги задължения на много големите платформи и търсачки поради системното им въздействие върху информационното и икономическото пространство.

Що се отнася до DSA, в актуализирано през декември 2025 г. решение Комисията установява съвкупност от много големи онлайн платформи и много големи търсачки, които носят предвидените в Регламента по-строги задължения и сред които са по-специално Amazon, Apple, Booking.com, Google, LinkedIn, Meta, Microsoft, Pinterest, Snap, TikTok, X (по-рано Twitter), Wikimedia Foundation и Zalando, както и няколко други оператори, извършващи дейност на европейския пазар.

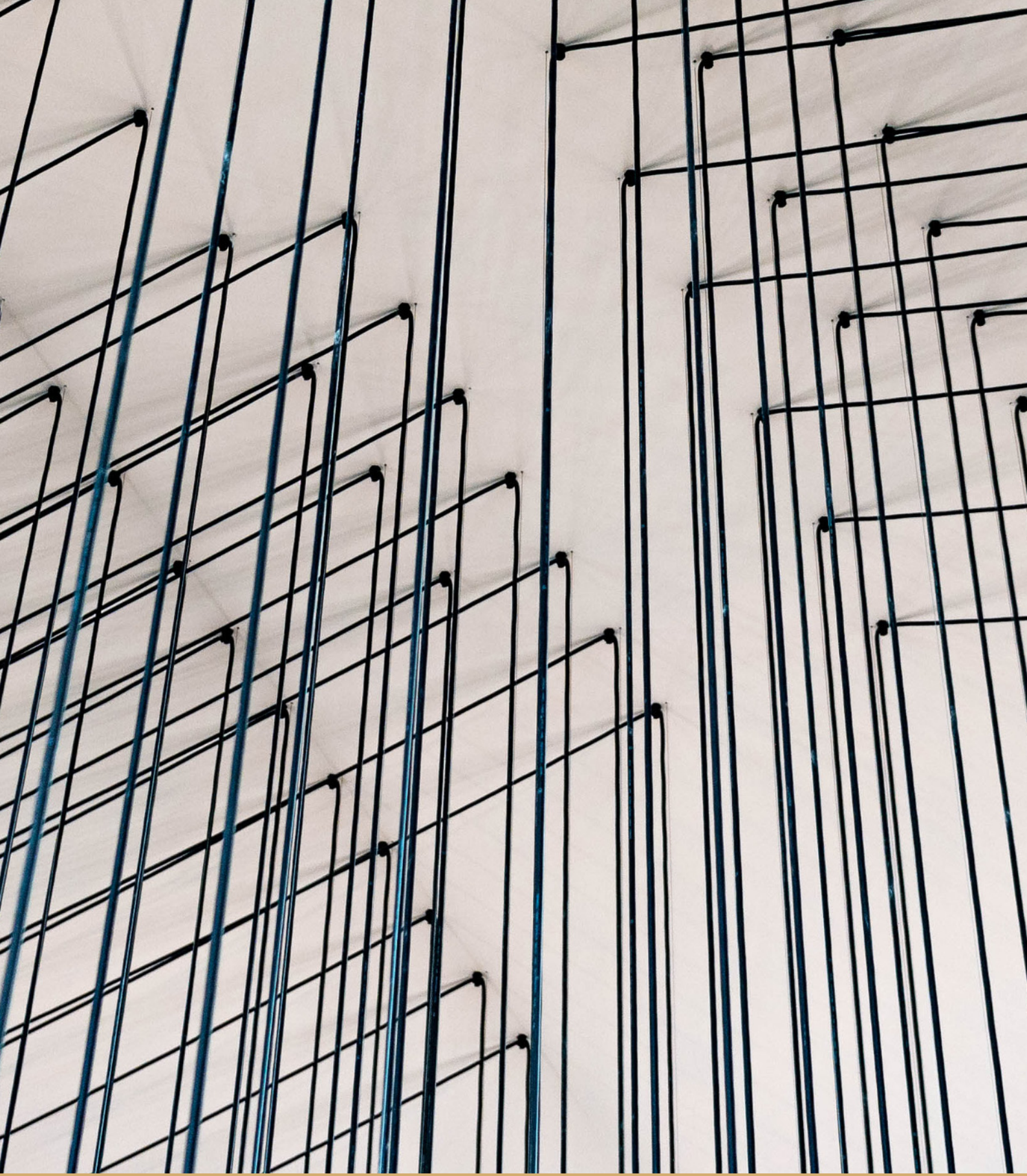
Прилагането на тези регламенти вече е довело до налагането на значителни санкции. Първата глоба на основание на DSA е наложена на платформата X на 5 декември 2025 г. и е в размер на 120 милиона евро за неизпълнение на няколко задължения, предвидени в Регламента.

Да разберем основните термини на DSA

Digital Services Act е европейска правна уредба, насочена към регламентиране на цифровите услуги, за да се гарантира по-безопасна, по-прозрачна и по-предсказуема онлайн среда. Ето няколко разяснения на ключови понятия:

- **Онлайн платформа:** цифрова услуга, която дава възможност на ползвателите да публикуват, да споделят или да прегледат съдържание (социални мрежи, места за търговия, платформи за видеоклипове и др.).
- **Много голяма онлайн платформа (very large online platform, VLOP):** платформа с над 45 милиона активни ползватели в Европейския съюз. Поради голямото им обществено въздействие тези платформи носят по-строги задължения.
- **Незаконно съдържание:** всяко съдържание, което нарушава приложимото право на Съюза или национално право (например изказвания, подбуждащи към омраза, незаконни продукти, нарушения на авторското право).
- **Модериране на съдържание:** съвкупност от мерки, предприети от платформите за откриване, оценяване, и когато е необходимо, прекратяване или ограничаване на достъпа до проблемно съдържание.
- **Прозрачност на алгоритмите:** задължение за някои платформи да обяснят разбираемо как функционират техните системи за препоръчване на съдържание.

Тези понятия в DSA имат за цел да се защитят по-добре ползвателите, да се подтикнат големите платформи към отговорно поведение и да се повиши доверието в европейското цифрово пространство.

↘ Преглед на важните решения през годината

Свободно движение

Европейският съюз гарантира на своите граждани възможността за свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки. За да бъде ефективна тази свобода, държавите трябва да признават законно придобитото в друга държава членка лично и семейно положение, което трябва да се разглежда с оглед на основните права, защитени от Съюза, и по-специално правото на личен и семеен живот и принципа на недопускане на дискриминация.

↘ Двама полски граждани, сключили брак в Германия, искат актът им за брак да бъде пререгистриран в полския регистър за гражданско състояние, за да бъде бракът им признат в Полша. Компетентните органи им отказват това пререгистриране по съображението, че полското право не разрешава брака между лица от един и същ пол. Попитан по този въпрос от национална юрисдикция, Съдът счита, че отказът да се признае брак между двама граждани на Съюза, законно сключен в друга държава членка, където те са упражнили свободата си на движение и пребиваване, противоречи на правото на Съюза, тъй като нарушава тази свобода, както и правото на зачитане на личния и семейния живот. Следователно държавите членки са длъжни да признават, за целите на упражняването на правата, предоставени от законодателството на Съюза, брачния статут, придобит законно в друга държава членка. Съдът подчертава обаче, че това задължение не предполага въвеждането на брака между лица от един и същ пол в националното право. Освен това държавите членки разполагат със свобода на преценка при избора на начините за признаване на такъв брак. Все пак, когато държава членка избере да предвиди един-единствен начин за признаване на браковете, сключени в друга държава членка, като например чрез пререгистриране на акта за брак в регистъра за гражданско състояние, тя е длъжна да прилага този начин недискриминационно както към браковете, сключени между лица от един и същ пол, така и към браковете между лица от различен пол.

 Решение от 25 ноември 2025 г., Wojewoda Mazowiecki ([C-713/23](#))

Равно третиране и недопускане на дискриминация

Европейският съюз разполага с обща правна рамка за гарантиране на равно третиране и за борба с дискриминацията. Нейни стълбове са Директиви 2000/43/ЕО и 2000/78/ЕО: първата забранява дискриминацията, основана на расов признак или етнически произход, докато втората се отнася до равенството в областта на заетостта и професиите. Тези текстове забраняват всяка пряка или непряка дискриминация, с изключение на някои възможности за обосноваване, и по този начин задължават държавите членки да осигурят ефективна и еднаква закрила в рамките на Съюза.

✎ Оператор на станция многократно иска от работодателя си да бъде назначена на длъжност с фиксирано работно време. Искането ѝ се основава на необходимостта да се грижи за сина си, страдащ от тежко увреждане и пълна инвалидност. Работодателят временно ѝ предоставя някои улеснения. Той обаче отказва да направи тези улеснения постоянни. Операторът оспорва този отказ и делото е отнесено до италианския касационен съд. Тази юрисдикция сезира Съда, тъй като има съмнения относно тълкуването на правото на Съюза в областта на защитата срещу непряка дискриминация на служител, който се грижи за своето ненавършило пълнолетие дете с тежко увреждане, тъй като самият служител не е лице с увреждане. В отговора си Съдът посочва, че съгласно текста на Рамковата директива за равно третиране в областта на заетостта и професиите забраната за непряка дискриминация, основана на увреждане, се отнася и за служител, който е жертва на такава дискриминация, тъй като оказва помощ на детето си с увреждане.

 Решение от 11 септември 2025 г., Bervidi ([C-38/24](#))

✎ Датският Закон за обществените жилища има за цел да намали процента на семейните обществени жилища в „променящите се зони“. Тези зони се характеризират по-специално с факта, че през последните пет години делът на „имигрантите от незападни страни и техните потомци“ е надвишил 50 %. В приложение на този закон част от договорите за наем на семейни обществени жилища, намиращи се в две жилищни зони на общините Слагелсе и Копенхаген, са прекратени или предстои да бъдат прекратени. Датският съд, пред който са отнесени спорове за прекратяването на тези договори, иска да се установи дали разглежданата правна уредба представлява пряка или непряка дискриминация, основана на етнически произход. В решението си Съдът уточнява положенията, които могат да представляват дискриминация, основана на етнически произход. Съдът подчертава, че етническият произход почива на няколко фактора. Сам по себе си критерий като гражданството или държавата, в която съответното лице се е родило, не е достатъчен, за да се определи принадлежността към дадена етническа група. За целите на разглеждането на евентуална пряка дискриминация националният съд следва да провери дали критерият, отнасящ се за дела на имигрантите и техните потомци, действително се основава на етническият произход на повечето от жителите на „променящите се зони“ и дали поради това те са подложени на по-неблагоприятно третиране, като повишен риск от предсрочно прекратяване на договорите за наем. Ако националната юрисдикция установи евентуална непряка дискриминация, тя ще трябва да провери дали дискриминацията все пак е обоснована. На това основание тя трябва по-специално да се увери, че въпросният закон преследва пропорционално цел от общ интерес, и по-конкретно, че е съобразен с основното право на зачитане на жилището.

 Решение от 18 декември 2025 г., Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvaenge ([C-417/23](#))

Правова държава

В Хартата на основните права на Европейския съюз, както и в Договора за Европейския съюз, правовата държава е изрично посочена като една от общите ценности на държавите членки съгласно член 2 ДЕС. Независимостта и безпристрастността на съдилищата са съществени елементи на правовата държава.

✎ В две свои решения полският конституционен съд приема, че някои разпоредби на Договорите, така както ги тълкува Съдът, противоречат на конституцията на страната, и изрично окачествява практиката на Съда относно правото на ефективна правна защита като постановена при превишаване на предоставените на Съда правомощия (*ultra vires*). Тъй като счита, че тези решения нарушават няколко основни принципа на правото на Съюза, включително неговото предимство, Комисията предявява пред Съда иск за установяване на неизпълнение на задължения срещу Полша. Съдът уважава този иск и постановява, че Полша не е изпълнила задълженията си поради нарушаването от нейния Конституционен съд на принципа на ефективна съдебна защита и несъобразяването му с предимството, автономността, ефективността и еднаквото прилагане на правото на Съюза и със задължителната сила на актовете на Съда. Съдът уважава иска на Комисията и в частта, в която тя сочи тежки нарушения при назначаването на трима от съдиите в полския Конституционен съд и на председателката на този съд, които създават съмнения в статута на този конституционен съд като създаден със закон независим и безпристрастен съд по смисъла на правото на Съюза.

 Решение от 18 декември 2025 г., Комисия/Полша (Контрол за произнасяне *ultra vires* в практиката на Съда — Предимство на правото на Съюза) ([C-448/23](#))

✎ Общият съд потвърждава, че Полша трябва да заплати обща сума от около 320,2 милиона евро като дневна имуществена санкция, наложена от Съда след отказа ѝ да спре някои съдебни реформи от 2019 г., които противоречат на правото на Съюза. Съдът определя периодична имуществена санкция в размер на един милион евро на ден, считано от ноември 2021 г., а впоследствие я намалява на 500 000 евро на ден през април 2023 г. след приемането на полски закон, който частично е съобразен с решението на Съда. Тъй като Полша не изплаща дължимите суми, Комисията събира периодичните имуществени санкции чрез прихващане с европейски средства, които по принцип е трябвало да бъдат предоставени на Полша. Ето защо тя оспорва шест решения за прихващане, обхващащи периода от 15 юли 2022 г. до 4 юни 2023 г., като поддържа, че законодателните промени е трябвало да бъдат придружени по-бързо от намаляване на размера на периодичната имуществена санкция. Общият съд отхвърля изцяло тези доводи, като приема, че нито практиката на полския Конституционен съд, нито Законът от юни 2022 г. са заличили размера на периодичната имуществена санкция, и припомня, че намалението, постановено от Съда през април 2023 г. има действие само за в бъдеще. Тъй като Полша не е изпълнила изцяло задължението си и периодичната имуществена санкция в размер на 1 милион евро е останала приложима, Комисията е била длъжна да осигури пълното ѝ събиране.

 Решение от 5 февруари 2025 г., Полша/Комисия ([T-830/22](#) и [T-156/23](#), [T-1033/23](#))

Обща външна политика и политика на сигурност

Основен инструмент на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) на Европейския съюз, ограничителните мерки или „санкциите“ се използват като част от интегриран и всеобхватен политически подход, включващ по-специално политически диалог. Съюзът прибегва до тях по-специално за да съхранява ценностите, основните интереси и сигурността на Съюза, както и за да предотврати конфликти и да укрепи международната сигурност. Всъщност санкциите целят да предизвикат промяна в политиката или поведението на лицата или образуванията, към които са насочени, с оглед насърчаване на целите на ОВППС.

➤ Вследствие на военната агресия на Русия срещу Украйна през 2022 г. Европейският съюз приема поредица от ограничителни мерки. През 2023 г. Съветът на Европейския съюз разширява критериите за определяне на лицата или образуванията, към които се прилагат тези мерки. По този начин нов критерий дава възможност да се замразят финансовите средства и икономическите ресурси на образувания, извършващи дейност в руския ИТ сектор, с лиценз, издаден от Центъра за лицензиране, сертифициране и защита на държавните тайни на руската Федерална служба за сигурност (ФСБ), или лиценз за „оръжия и военно оборудване“, издаден от Министерството на промишлеността и търговията на Русия. Positive Group PAO е руско дружество в областта на киберсигурността, което притежава такъв лиценз чрез дъщерното си дружество и е включено в списъка на санкционирани образувания. То иска включването му в този списък да бъде отменено, но Общият съд отхвърля жалбата му. Той счита, че използваният критерий е ясен, правно предвидим и пропорционален на преследваните цели, а именно оказване на натиск върху Москва и възпиране на способността ѝ да води военни действия, включително в областта на информацията. Съветът не е допуснал грешка, като е приел, че поради зависимостта си от лиценз, издаден от ФСБ, дружеството е трябвало да бъде включено в списъка, въпреки че лицензът е притежаван от дъщерното му дружество.

Решение от 10 септември 2025 г., Positive Group/Съвет ([T-573/23](#))

➤ Общият съд на Европейския съюз потвърждава санкциите срещу MegaFon, един от основните оператори на мобилна телефония в Русия. Съветът включва това дружество в списъка на образуванията, засегнати от ограничителните му мерки през 2023 г., като приема, че то пряко подкрепя руските военни усилия, като предоставя услуги, които могат да бъдат използвани от армията, по-специално в областта на телекомуникациите. MegaFon иска отмяна на тези решения, като се позовава на липса на мотиви, на нарушение на правото му на защита и на непропорционално засягане на свободата му на стопанска инициатива. Общият съд отхвърля тези доводи, като приема, че Съветът е обяснил достатъчно точно причините за тези санкции и не е бил длъжен да изслуша предварително предприятието, за да се запази ефектът на изненада, необходим за тяхната ефективност. Той приема също, че макар да засягат дейността и репутацията на MegaFon, мерките продължават да бъдат пропорционални и необходими за постигането на целта от общ интерес за възпиране на руския военен капацитет в контекста на войната в Украйна.

Решение от 15 януари 2025 г., MegaFon/Съвет ([T-193/23](#))

Миграция и убежище

Европейският съюз прие съвкупност от правила, за да въведе ефикасна, хуманна и безопасна европейска миграционна политика. Общият европейски режим на убежището определя минимални норми, приложими за третирането на всички търсещи убежище лица и за техните молби в целия Съюз.

✎ Молбата на гражданин на трета страна за международна закрила може да бъде отхвърлена по реда на ускорена процедура на границата, когато страната му на произход е определена като „сигурна“ от държава членка. Съдът уточнява, че това определяне може да се извърши със законодателен акт, при условие че този акт подлежи на ефективен съдебен контрол. Източниците на информация, на които се основава определянето като сигурна страна на произход, трябва да бъдат достъпни за кандидата и за националния съд. Държава членка обаче не може да включи дадена страна в списъка на сигурните страни на произход, ако тази страна не предоставя достатъчна закрила на цялото си население.

 Решение от 1 август 2025 г., Alace и Canpelli ([C-758/24](#) и [C-759/24](#))

✎ Две лица, търсещи убежище в Ирландия, са принудени да живеят в неподходящи условия, след като държавата се е позовала на претоварването на центровете си, за да им откаже да ги настани. Съдът приема, че дори в контекста на масово и непредвидимо навлизане на кандидати за международна закрила, този вид отказ представлява тежко нарушение на правото на Съюза и може да ангажира отговорността на държавата. Съдът припомня, че въз основа на Директивата за „приемане“ държавите членки са длъжни да гарантират на кандидатите за международна закрила условия на приемане, осигуряващи подходящ стандарт на живот както под формата на настаняване, така и на финансова помощ, бонове или комбинация от тези форми в подкрепа на достоен начин на живот.

 Решение от 1 август 2025 г., The Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth и др. ([C-97/24](#))

✎ Мъж от Ирак иска убежище в Гърция, като се позовава на реална опасност за живота си. Искането му е отхвърлено, а след това жалбата му е счетена за „очевидно неоснователна“ само защото не се е явил лично пред компетентната комисия. Всъщност гръцкото законодателство предвижда в такъв случай автоматична презумпция за злоупотреба с правото на обжалване. Съдът постановява, че това правило нарушава правото на Съюза: изискването за лично явяване, за да се разгледа жалбата, е непропорционално, тъй като служи само за проверка на присъствието на заинтересованото лице, но не и за действителното му изслушване. Гърция е трябвало да предложи по-малко ограничителни мерки, например представителство от адвокат, явяване на местно равнище или обикновено доказателство за присъствие, за да се гарантира действителен достъп до ефективни правни средства за защита.

 Решение от 3 юли 2025 г., Al Nasiria ([C-610/23](#))

Потребители

Съдът: гарант за правата на потребителите в Европейския съюз

[Вж. видеоклипа](#)

Европейската политика за потребителите цели да гарантира опазване на здравето, безопасността и икономическите и правните интереси на потребителите, независимо от това къде пребивават, пътуват или извършват покупките си в рамките на Съюза.

↘ Германско дружество продава хранителна добавка на основата на шафран и сок от пъпеш, като твърди, че тя подобрява настроението и намалява стреса и умората. Сдружение оспорва тази рекламна практика пред съдилищата, тъй като счита, че става въпрос за здравни претенции, които противоречат на правото на Съюза. Съдът приема, че докато Комисията не завърши научната проверка на здравните претенции относно растителни субстанции и не ги включи в официалните списъци, тези претенции не могат да бъдат използвани в рекламата, освен ако не се ползват от преходен режим, а случаят не е такъв.

 Решение от 30 април 2025 г., Novel Nutriology ([C-386/23](#))

↘ Безалкохолна напитка не може да се предлага на пазара под наименованието „безалкохолен gin“. Германско сдружение за борба с нелоялната конкуренция предявява иск срещу предприятието PB Vi Goods пред германски съд, за да му се забрани продажбата на безалкохолна напитка, наречена „Virgin Gin Alkoholfrei“ (безалкохолен Virgin Gin). Съдът припомня, че правото на Съюза запазва официалното наименование „gin“ за спиртна напитка, получена чрез ароматизиране на етилов алкохол от земеделски произход с плодове от хвойна и с минимално обемно алкохолно съдържание от 37,5 %. Той констатира, че добавянето на означението „безалкохолен“ не променя тази квалификация и не дава възможност да се избегне забраната. Съдът приема също, че това ограничение не засяга свободата на стопанска инициатива, гарантирана от Хартата, тъй като възпрепятства не самото пускане на пазара на продукта като такъв, а само използването на запазено наименование. Тази забрана е пропорционална, тъй като има за цел да защити потребителите от всякаква вероятност от объркване и да предпази производителите на gin, които спазват правото на Съюза, от нелоялна конкуренция.

 Решение от 13 ноември 2025 г., PB Vi Goods ([C-563/24](#))

↘ Френски потребител, който има депозитна сметка в злато в дружеството Veracash, забелязва ежедневни тегления от нея, направени с карта, за която твърди, че никога не е получавал. Той уведомява Veracash за тези трансакции около два месеца след първото теглене, но все пак в рамките на законовия срок от тринадесет месеца. Съдът приема, че ползвателят на карта може да загуби правото си на възстановяване, ако не отправи „своевременно“ уведомление за неразрешената трансакция. Когато обаче става въпрос за изгубена, открадната или незаконно присвоена карта, той губи това право само

ако е действал умишлено или поради груба небрежност и само за трансакциите, за които е отправил уведомление със закъснение.

 Решение от 1 август 2025 г., Veracash ([C-665/23](#))

↘ Двама полски туристи правят резервация за почивка „ол инклузив“ в пет звезден хотел в Албания, но в деня след пристигането ваканцията им е дълбоко нарушена от мащабни дейности по разрушаване, разпоредени от местните органи. В продължение на няколко дни туристите са събуджани от постоянния шум от строителните дейности, а басейните, крайморската алея и павираният бряг с кей в морето са разрушени. Условиата за хранене също се влошават, с опашки, недостатъчно количество храна и отпадане на някои услуги, а през последните три дни от почивката започват нови строителни дейности. Тъй като считат, че са претърпели имуществени и неимуществени вреди, туристите отправят искане до полските съдилища за пълно възстановяване на платената цена и обезщетение. Спорът е отнесен до Съда, който приема, че пътуващият има право на пълно възстановяване на цялата платена цена не само когато услугите изобщо не са извършени или са извършени неправилно, но и когато въпреки частичното им предоставяне, лошото им изпълнение е толкова сериозно, че туристическият пакет е станал безпредметен и пътуването обективно вече не представлява интерес. Той уточнява, че тази преценка е от компетентността на националния съд и че Директивата има за цел да възстанови договорното равновесие, без да дава възможност за налагане на наказателни санкции. Съдът обаче припомня, че организаторът не може да бъде освободен от отговорност, ако строителните дейности, макар за тях да е взето решение от публични органи, не са били непредвидими или неизбежни за него.

 Решение от 23 октомври 2025 г., Tuleka ([C-469/24](#))

↘ Европейски и американски предприятия, които произвеждат или използват меламин, оспорват пред Общия съд решението на Европейската агенция по химикали (ECHA) да класифицира това вещество като „пораждащо сериозно безпокойство“ поради сериозна опасност за здравето и за околната среда. Те поддържат, че тази класификация се основава на неправилен научен анализ и че не са били изслушани в достатъчна степен в хода на процедурата. Общият съд отхвърля доводите им и потвърждава решението на ECHA. Той уточнява, че дадено вещество може да бъде идентифицирано като опасно дори неговите свойства да не пораждат сами, а само в комбинация сериозни последици. Той приема също, че процедурата, предвидена в Регламента на Съюза „REACH“ (който има за цел да защити здравето на човека и околната среда от рисковете, свързани с химикалите), не гарантира специални права извън възможността за представяне на коментари.

 Решение от 9 юли 2025 г., Fritz Egger и др./ECHA (Меламин) и LAT Nitrogen Piesteritz и Cornerstone/ECHA ([T-163/23](#), [T-167/23](#))

Интелектуална собственост

Интелектуалната собственост и Общият съд на Европейския съюз

[Вж. видеоклипа](#)

Правната уредба, приета от Европейския съюз за закрила на интелектуалната собственост (авторско право) и индустриалната собственост (право на марките, защита на промишления дизайн, патентно право), подобрява конкурентоспособността на предприятията чрез насърчаване на среда, способстваща творчеството и иновациите.

✎ През 2019 г. италианското дружество Nero Lifestyle подава в Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) заявка за регистрация на словната марка „NERO CHAMPAGNE“. Comité interprofessionnel du vin de Champagne и Institut national de l'origine et de la qualité подават възражение срещу тази заявка. Те поддържат, че марката може неправомерно да извлича полза от репутацията на стоките със защитено наименование за произход „Champagne“, чиято защита предоставя гаранция за качество поради географския им произход. Възражението е частично отхвърлено от EUIPO и професионалните организации отнасят спора до Общия съд. С решението си Общият съд отменя решението на EUIPO и уважава възражението. Така заявката за регистрация на марката „NERO CHAMPAGNE“ е отхвърлена.

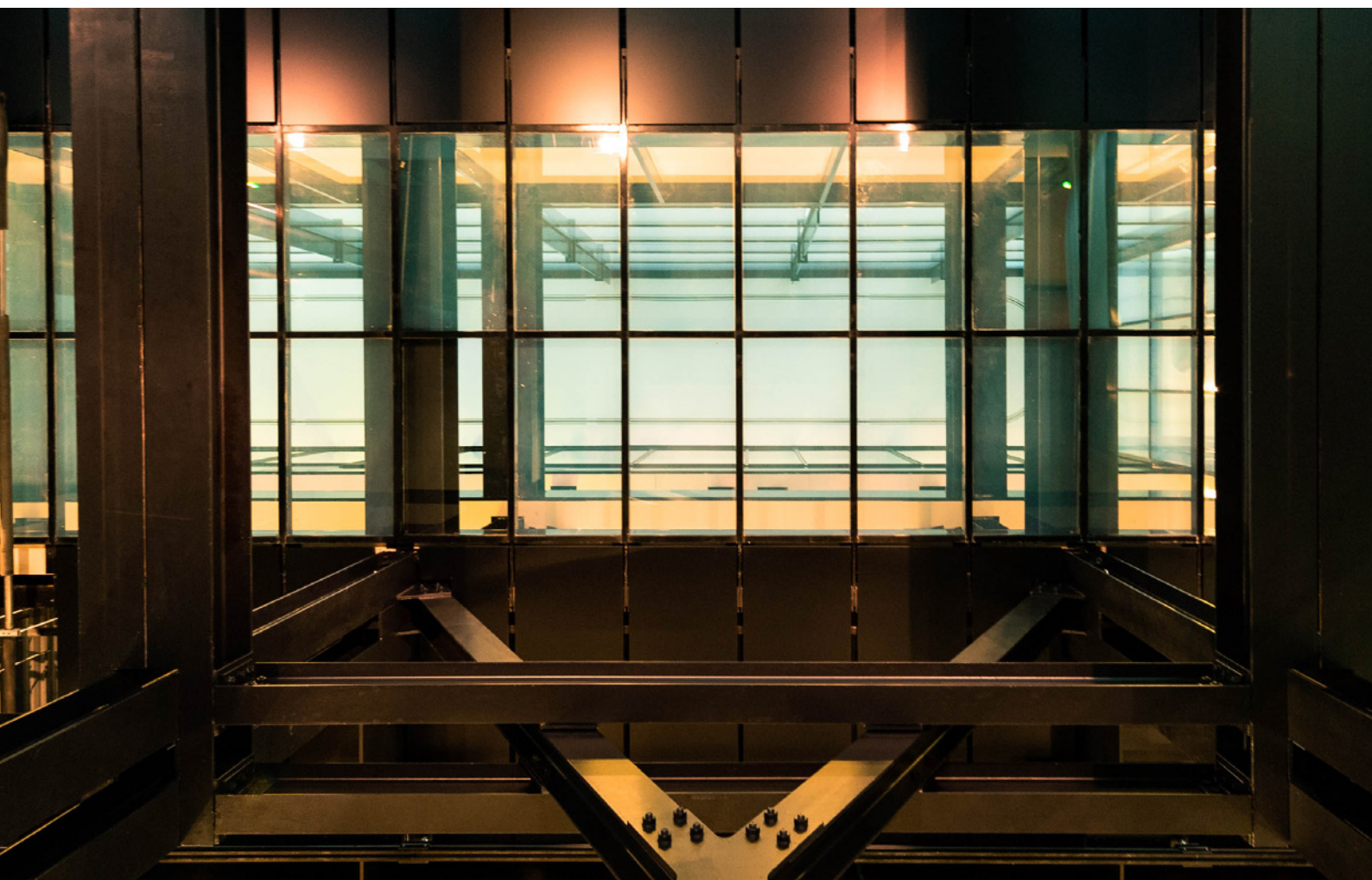
⚖ Решение от 25 юни 2025 г., Comité interprofessionnel du vin de Champagne и INAO/EUIPO – Nero Lifestyle (NERO CHAMPAGNE) ([T-239/23](#))

✎ Кубът на Рубик не може да бъде защитен като марка на Съюза: Общият съд потвърждава отмяната на регистрираните марки за този прочут триизмерен пъзел. EUIPO приема, че формата на куба, решетъчната му структура и разграничението на стените му съответстват на технически елементи, необходими за функционирането му, което прави невъзможна тяхната защита от правото на марките. Spin Master, притежател на въпросните марки, поддържа, че някои елементи, по-специално цветовете, не са технически. Общият съд отхвърля тези доводи, като пояснява, че цветовете са само вторична подробност, която служи за разграничаване на стените, и че основната част от формата — квадратчетата, решетъчната структура и разграничението на стените — отговаря на техническа нужда: позволява въртенето и определянето на елементите на пъзела. Тъй като всички съществени характеристики на куба са свързани с неговата функция, те не могат да бъдат защитени като марка и поради това решенията на EUIPO са потвърдени.

⚖ Решение от 9 юли 2025 г., Spin Master Toys UK/EUIPO – Verdes Innovations (Форма на куб със стени с решетъчна структура и различни цветове) ([T-1170/23—T-1173/23](#))

↘ Общият съд отменя решенията на EUIPO, с които Ferrari е лишено от правата си върху словната марка „TESTAROSSA“ за автомобили, резервни части, принадлежности и умалени модели, след като тази служба е счела, че марката не е била реално използвана между 2010 г. и 2015 г. Общият съд констатира, че макар моделът „Testarossa“ вече да не се произвежда от 1996 г., през съответния период оторизирани дилъри и дистрибутори са продавали употребявани автомобили и че това използване, заедно с предоставяната от Ferrari услуга по удостоверяване, представлява реално използване на марката с мълчаливото съгласие на производителя. Той приема, че същото се отнася и за резервните части и принадлежностите, чийто произход е бил проверен в рамките на услугата по удостоверяване. Що се отнася до умалените модели, той отбелязва, че марката е била използвана от трети лица с обозначението „официален лицензиран продукт на „Ferrari“, което е гарантирало търговския произход на играчките и е доказало реално използване с мълчаливото съгласие на Ferrari. Така Общият съд заключава, че Ferrari действително е запазило използването на марката „TESTAROSSA“ за всички разглеждани стоки.

⚖️ Решение от 2 юли 2025 г., Ferrari/EUIPO – Hesse (TESTAROSSA) ([T-1103/23](#) и [T-1104/23](#))

Конкуренция

Европейският съюз осигурява спазването на правила за защита на свободната конкуренция. Практиките, които имат за цел или резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, са забранени и могат да бъдат санкционирани с глоби. Правото на всяко лице да иска обезщетение за вреди, причинени от антиконкурентно поведение, укрепва действието на правилата на Съюза в областта на конкуренцията и може да възпре поведение, което нарушава свободната конкуренция.

↘ Apple удържа комисиона върху цената на продавани в неговия App Store приложения на външни разработчици. Според две нидерландски фондации, които защитават колективните интереси на множество ползватели на устройства на Apple, които ползватели не са, но могат да бъдат идентифицирани, тези комисиони са прекомерни и въпросните ползватели понасят вреда. Фондациите се оплакват от антиконкурентното поведение на Apple и на това основание сезират нидерландските съдилища. Apple обаче оспорва компетентността на нидерландския съд, тъй като според него твърдяното вредоносно събитие не е настъпило в Нидерландия, и по-конкретно в Амстердам. След като му е отправено запитване в този контекст, Съдът отбелязва, че въпросният App Store е създаден конкретно за нидерландския пазар. Следователно вредата, за която се твърди, че е претърпяна при покупките в това виртуално пространство, може да настъпи на тази територия, при това независимо от мястото, където са се намирали съответните ползватели в момента на покупката. Ето защо нидерландският съд има международна и териториална компетентност.

Решение от 2 декември 2025 г., Stichting Right to Consumer Justice и Stichting App Stores Claims ([C-34/24](#))

↘ През 2018 г. италианската група Enel пуска в Италия приложението JuicePass, за да даде възможност на водачите на електрически превозни средства да намират и резервират колонки за зареждане. Тъй като желае да улесни използването му пряко от екрана на информационно-развлекателната система на автомобилите, Enel иска от Google да направи това приложение съвместимо с Android Auto, неговата свързана система за управление. Google обаче отказва да приспособи платформата си, за да осигури тази оперативна съвместимост, което дава основание на италианския орган за защита на конкуренцията да наложи глоба от над 100 милиона евро за злоупотреба с господстващо положение. Google оспорва тази санкция и сезира италианския Държавен съвет, който решава да отправи преюдициално запитване до Съда. Съдът постановява, че фактът, че предприятие с господстващо положение възпрепятства достъпа до разработена от него цифрова платформа, като отказва да осигури оперативната ѝ съвместимост с разработено от трето предприятие приложение, може да представлява злоупотреба с господстващо положение, дори когато платформата не е абсолютно необходима за търговската експлоатация на приложението. Всъщност такава злоупотреба може да се установи, когато платформата е разработена с цел да се предостави възможност за използването ѝ от трети предприятия и тя може да направи приложението по-привлекателно за потребителите. Отказът обаче може да бъде обоснован, когато предоставянето на оперативната съвместимост би застрашило сигурността или целостта на платформата или още когато по други технически причини би било невъзможно да се осигури тази

оперативна съвместимост. В останалите случаи предприятието с господстващо положение трябва да разработи модел, който осигурява тази оперативна съвместимост в необходимия за тази цел разумен срок и евентуално срещу подходяща насрещна имуществена престация.

 Решение от 25 февруари 2025 г., Alphabet и др. ([C-233/23](#))

➤ През 2015 г. белгийският футболен клуб RFC Seraing сключва договори с малтийското дружество Doyen Sports, които му дават възможност да финансира играчите си срещу част от икономическите им права. Като приема, че тези споразумения противоречат на нейните правила, забраняващи притежаването на икономически права от трети лица, ФИФА санкционира клуба, като санкциите са потвърдени от Спортния арбитражен съд (CAS), а след това и от швейцарския Федерален върховен съд. Впоследствие RFC Seraing оспорва тези правила пред белгийските съдилища. В отговор на отправения му преюдициален въпрос Съдът приема, че възпрепятстването на националните юрисдикции да упражняват контрол върху арбитражно решение, постановено в рамките на арбитраж, наложен от международна спортна федерация, нарушава правото на Съюза. Той посочва, че решенията на CAS трябва да подлежат на ефективен съдебен контрол. Този контрол трябва по-специално да даде възможност да се провери тяхната съвместимост с обществения ред на Съюза, част от който са по-специално правилата на правото на Съюза в областта на конкуренцията и основните свободи на вътрешния пазар, да се постановят временни мерки и при необходимост да се отправи преюдициално запитване. Следователно националната юрисдикция трябва да остави без приложение всяко национално правило или правило, прието от спортна асоциация, което би попречило на такъв контрол, за да се гарантира защитата на спортистите и клубовете, когато дадено решение нарушава правото на Съюза, по-специално в областта на конкуренцията или на свободното движение.

 Решение от 1 август 2025 г., Royal Football Club Seraing ([C-600/23](#))

➤ Общият съд по същество потвърждава решението, с което Комисията е установила, че между 2007 г. и 2011 г. седем големи инвестиционни банки са участвали в картел в сектора на европейските държавни облигации чрез обмен на чувствителна информация и практики, целящи получаването на недължими предимства на първичния и вторичния пазар. Комисията е наложила глоби в размер на 371 милиона евро на Nomura, UBS и UniCredit, докато Bank of America, Natixis и NatWest не са санкционирани поради изтекла давност или поради освобождаване от глоби. Що се отнася до Portigon, глобата му е определена в нулев размер поради отрицателния му нетен оборот. Сезиран от шест от тези банки, Общият съд потвърждава наличието на единно продължено нарушение, както и отговорността на тези институции за действията на техните финансови брокери, като същевременно намалява леко глобите, наложени на Nomura, поради грешка в изчисленията на Комисията, както и на UniCredit, тъй като възприетият за антиконкурентното му поведение период е бил завишен. Накрая Общият съд потвърждава законния интерес на Комисията да констатира нарушението и по отношение на Bank of America и Natixis, дори без да им налага глоба, тъй като установяването им е допринесло за изясняване на обхвата на тайното споразумение.

 Решение от 26 март 2025 г., UBS Group и UBS/Комисия, Natixis/Комисия, UniCredit и UniCredit Bank/Комисия, Nomura International и Nomura Holdings/Комисия, Bank of America и Bank of America Corporation/Комисия и Portigon/Комисия (Европейски държавни облигации) ([T-441/21](#), [T-449/21](#), [T-453/21](#), [T-455/21](#), [T-456/21](#), [T-462/21](#))

Съдебно сътрудничество

Пространството на свобода, сигурност и правосъдие включва мерки за насърчаване на съдебното сътрудничество между държавите членки. Това сътрудничество се основава на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения и има за цел да хармонизира националните правни системи в борбата с транснационалната престъпност, като гарантира защитата на правата на жертвите, заподозрените лица и задържаните лица в рамките на Съюза.

✎ Бивш ръководител на ЕТА, вече осъдена във Франция на 20 години лишаване от свобода за деяния, свързани с тероризъм, е преследвана в Испания за същото нападение, извършено през 1997 г., което би могло да доведе до общо наказание не по-малко от 50 години без законоустановено ограничение. Сезиран от испански съд относно прилагането на принципа *ne bis in idem*, Съдът припомня, че дадено лице не може да бъде преследвано два пъти в Съюза за едни и същи деяния, дори правната квалификация да е различна в отделните държави. Испанският съд следва да провери дали деянията, за които е постановена присъда във Франция, са по същество идентични с тези, за които срещу лицето е образувано наказателно преследване в Испания.

⚖️ Решение от 11 септември 2025 г., MSIG ([C-802/23](#))

Личен живот

Европейският съюз разполага с подробна правна уредба относно защита на личните данни. Обработването и запазването на тези данни трябва да са съобразени с условията, предвидени в тази правна уредба, да се ограничават до стриктно необходимото и да не засягат непропорционално правото на личен живот.

Жена е открила, че на румънския уебсайт www.publi24.ro е публикувана подвеждаща реклама, в която се твърди, че предлага сексуални услуги и която съдържа снимки и нейния телефонен номер, използвани без нейно съгласие. Russmedia Digital, оператор на уебсайта, е премахнал съобщението в рамките на час, но то вече е било копирано на други уебсайтове. След като тази жена получава обезщетение в първоинстанционно производство, а впоследствие това дружество е освободено от отговорност във въззивно производство, тъй като е счетено, че е само доставчик на хостинг услуга, тя отнася спора до Апелативен съд Клуж, който отправя запитване до Съда относно задълженията в рамките на електронен пазар съгласно Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД). Съдът постановява, че операторът на уебсайт за онлайн пазар носи отговорност за обработването на личните данни, които се съдържат в публикуваните на неговата платформа обяви, и преди всяко публикуване трябва да установи обявите, съдържащи чувствителни данни, да провери самоличността или изричното съгласие на съответното лице и да откаже публикуването при липсата на такова съгласие. Съдът уточнява също, че операторът трябва да въведе подходящи технически мерки, за да попречи на незаконното копиране на обяви, съдържащи чувствителни данни, на други уебсайтове и че не може да се позове на освобождаването от отговорност, предвидено в Директивата за електронната търговия, за да се отклони от задълженията, наложени от ОРЗД.

 Решение от 2 декември 2025 г., Russmedia Digital и Inform Media Press ([C-492/23](#))

Сдружение оспорва пред френския орган за защита на личните данни задължението, наложено на клиентите на SNCF Connect, да посочат „господин“ или „госпожа“ при извършване на онлайн покупка, като счита, че това събиране на данни за идентичност от мъжки или женски пол не е необходимо с оглед на Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД). Съдът припомня, че могат да бъдат събирани само данни, от които има конкретна полза, и че обработването е законосъобразно само ако е абсолютно необходимо за изпълнението на договор или е обосновано от ясно обяснен законен интерес. Накрая Съдът уточнява, че това обработване не може да бъде обосновано с легитимен интерес, ако той не е обявен, ако надхвърля строго необходимото или ако има опасност да засегне основните права, по-специално в областта на дискриминацията, основана на пола. Събирането на данни относно формата на обръщение към клиентите не е обективно необходимо, по-специално когато има за цел персонализиране на търговската комуникация.

 Решение от 9 януари 2025 г., Mousse ([C-394/23](#))

✎ На австрийски клиент е отказан договор за мобилни телефонни услуги за 10 евро месечно, след като частно дружество напълно автоматизирано е приело, че не е платежоспособен. Австрийски съд установява, че това дружество не е спазило Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД), тъй като не е обяснило как е взето решението му. Съдът приема, че съответното лице има право на разбираемо обяснение, когато личните му данни са обработвани: трябва да се посочи кои данни са били използвани и как те са повлияли на резултата, евентуално като се покаже какво би се променило, ако някои данни са били различни. Предприятието не може да се позовава на търговската тайна, за да откаже да предостави тази информация; при позоваване на такава тайна съдът или надзорният орган трябва да реши до каква степен може да бъде предоставен достъпът.

 Решение от 27 февруари 2025 г., Dun & Bradstreet Austria ([C-203/22](#))

✎ Г-н Philippe Latombe, френски гражданин, иска отмяна на решението на Европейската комисия, с което се разрешава предаването на лични данни от Европейския съюз към Съединените щати. Според него американската система не предоставя достатъчна защита, по-специално поради липсата на независимост на Data Protection Review Court (DPRC) и събирането на масиви от данни от американските разузнавателни служби. Общият съд отхвърля жалбата. Той приема, че след приемането на новия президентски указ от 2022 г. Съединените щати са укрепили правната си уредба за защита на данните и че DPRC разполага с достатъчни гаранции за независимост. Всъщност съдиите могат да бъдат освобождавани от длъжност само на валидно основание и работата им не може да бъде повлияна от разузнавателните органи. Общият съд приема също, че събирането на масиви от данни не противоречи на правото на Съюза, тъй като DPRC осигурява последващ съдебен контрол. Освен това Европейската комисия продължава да носи задължението да следи постоянно за спазването на тази правна уредба и ще може да спре изпълнението на решението, в случай че намалее защитата, осигурявана от американската система.

 Решение от 3 септември 2025 г., Latombe/Комисия ([T-553/23](#))

✎ Общият съд осъжда Европейската комисия да заплати обезщетение в размер на 400 евро на германски гражданин, чиито лични данни са били предадени на Съединените щати, когато се е регистрирал за събитие на уебсайта на Конференцията за бъдещето на Европа. Като използва възможността „свързване посредством Facebook“ в EU Login, IP адресът на заинтересованото лице е предаден на Meta Platforms без подходяща гаранция и без да е налице каквото и да било решение относно адекватното ниво на защита, приложимо към тогавашния момент. Общият съд приема, че Комисията трябва да носи отговорност за това предаване, тъй като не е спазила нито едно от предвидените в правото на Съюза условия за изпращане на данни към трета държава. Той признава, че е налице достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправни субекти, и че е претърпяна неимуществена вреда, свързана с несигурността относно обработването на данни, което ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.

 Решение от 8 януари 2025 г., Bindl/Комисия ([T-354/22](#))

Околна среда

Съдът и околната среда

[Вж. видеоклипа](#)

Европейският съюз се ангажира за запазването и подобряването на качеството на околната среда и за защитата на здравето на хората. Ако Съдът установи неизпълнение на правото на Съюза, съответната държава членка трябва да се съобрази с решението във възможно най-кратък срок. Когато Комисията прецени, че държавата членка не се е съобщила със съдебното решение, тя може да предяви нов иск, като поиска налагане на имуществени санкции.

↘ Гърция е осъдена за това, че не е изпълнила съдебно решение от 2014 г., с което ѝ е разпоредено да прекрати използването на депо за отпадъци, разположено в националния морски парк Zakynthos, защитено местообитание на костенурката „*Caretta-Caretta*“. Въпреки контактите с Комисията между 2014 г. и 2023 г. депото не е било закрито или преустроено в съответствие с европейските директиви относно отпадъците и е продължило да приема отпадъци до края на 2017 г. Като констатира това продължаващо неизпълнение на задължения, Съдът налага на Гърция периодична имуществена санкция в размер на 12 500 евро за всеки ден забава до пълното изпълнение на съдебното решение, както и еднократна сума в размер на 5,5 милиона евро поради тежестта и продължителността на нарушението, рисковете за здравето и за околната среда, както и многократно неизпълнение на задължения от Гърция при управлението на отпадъците.

 Решение от 9 октомври 2025 г., Комисия/Гърция (Изпълнение на съдебното решение относно депото за отпадъци в Zakynthos) ([C-368/24](#))

↘ В Италия лошото управление на градските отпадъчни води отново изправя държавата пред Съда. Повече от двадесет години след изтичането на сроковете, предвидени в приложимата европейска директива, и почти десет години след постановяването на първото съдебно решение в тази област през 2014 г., няколко италиански агломерации продължават да заустват отпадъчни води без подходящо събиране и пречистване. Към тогавашния момент Съдът вече е констатирал неизпълнение на задължения спрямо 41 агломерации. Въпреки подобренията обаче пет от тях, намиращи се по-специално в Сицилия и Вале д'Аоста, все още не са приведени в съответствие, а при четири от тях продължава неизпълнението на задължения към момента на съдебното заседание, проведено през ноември 2024 г. С оглед на това положение Европейската комисия относно въпроса до Съда с искане за налагане на финансови санкции. Съдът констатира, че Италия не е изпълнила съдебното решение от 2014 г. в определения срок, и постановява, че това продължително неизпълнение вреди сериозно на околната среда, по-специално поради факта, че градските отпадъчни води се заустват съответно в чувствителни зони. Ето защо той осъжда Италия да заплати еднократна сума в размер на 10 милиона евро, заедно с периодична имуществена санкция от над 13 милиона евро за всяко шестмесечие забава до пълното привеждане в съответствие, като взема предвид тежестта на нарушението, неговата изключително голяма продължителност и платежоспособността на държавата членка.

 Решение от 27 март 2025 г., Комисия/Италия (Пречистване на градските отпадъчни води) ([C-515/23](#))

✚ В Словения по повод на управлението на депо за отпадъци в община Техаре, известно под името Буковжлак, е образувано ново дело пред Съда. В продължение на няколко години изрината пръст е депонирана, без националните органи да са проверили наличието на други отпадъци и без да са предприели необходимите мерки за обезвреждане на тези, които не са били обхванати от разрешителното, като по този начин са създали незаконно депо. С решение от 2015 г. Съдът констатира, че това положение представлява нарушение на правото на Съюза в областта на управлението на отпадъците. Необходимите за саниране на обекта мерки обаче не са били приложени своевременно. С оглед на това продължаващо бездействие Европейската комисия отново отнася въпроса до Съда с искане за налагане на финансова санкция. Съдът приема, че Словения не е изпълнила съдебното решение от 2015 г., въпреки че е разполагала с време, и счита, че забавянията не могат да бъдат оправдани, по-специално с пандемията от COVID-19. Той отбелязва, че това продължително неизпълнение е довело до сериозни рискове за околната среда и човешкото здраве в продължение на повече от девет години. Ето защо той осъжда Словения да заплати еднократна сума в размер на 1,2 милиона евро, като взема предвид тежестта и продължителността на нарушението, както и платежоспособността на държавата членка.

 Решение от 8 май 2025 г., Комисия/Словения (Депо за отпадъци в Буковжлак) ([C-318/23](#))

✚ Австрия иска отмяна на делегиран регламент от 2022 г., с който Европейската комисия е включила при строги условия някои дейности, свързани с ядрената енергетика и изкопаемите газови горива, в таксономията за устойчивите инвестиции. Общият съд отхвърля жалбата и потвърждава, че Комисията не е превишила правомощията, предоставени ѝ от законодателя на Съюза. Той приема, че при производството на ядрена енергия почти няма емисии на парникови газове и че възобновяемите енергийни източници сами по себе си все още не могат да осигурят надеждно цялата необходима електроенергия. Общият съд приема също, че Комисията е отчела в достатъчна степен рисковете, свързани с ядрената енергетика, без да е необходимо да изисква равнище на защита, по-високо от съществуващите стандарти. Що се отнася до изкопаемите газови горива, включването им е сметено за съвместимо с правото на Съюза, тъй като се основава на подход за постепенно намаляване на емисиите, като същевременно се гарантира сигурността на енергийните доставки.

 Решение от 10 септември 2025 г., Австрия/Комисия ([T-625/22](#))

✚ Испания, както и няколко организации на рибари от Галисия и Астурия оспорват регламент на Европейската комисия за определяне на дълбоководни риболовни зони на местонахождение или евентуално местонахождение на уязвими морски екосистеми, в които риболовът с дънни уреди е забранен. Общият съд отхвърля жалбите им и потвърждава, че определянето им се основава на надеждни научни критерии, основани на доказано или вероятно наличие на защитени видове и на характеристиките на екосистемите. Комисията не е била длъжна да оценява въздействието на всеки вид съоръжение, нито икономическите последици от тези мерки. Общият съд приема също, че използваната методология, основана на становищата на Международния съвет за изследване на морето, не превишава свободата на преценка на Комисията. Накрая той отхвърля твърденията за нарушение на правилата на общата политика в областта на рибарството или на принципа на пропорционалност, като отбелязва, че забраната не се отнася до всички дейности по дънен риболов и че не е доказано, че някои пасивни съоръжения нямат вредни последици за тези уязвими екосистеми.

 Решение от 11 юни 2025 г., Испания/Комисия и Madre Querida и др./Комисия ([T-781/22](#), [T-681/22](#))

Информационно общество

Съдът в дигиталния свят

[Вж. видеоклипа](#)

Европейският съюз изпълнява ключова роля за развитието на информационното общество, за да създаде благоприятна среда за иновации и конкурентоспособност, като същевременно защитава правата на потребителите и им осигурява правна сигурност. Той гарантира справедливи и отворени цифрови пазари и премахва пречките пред трансграничните онлайн услуги в рамките на вътрешния пазар, за да осигури тяхното свободно движение.

✎ През април 2023 г. Европейската комисия определя онлайн магазина Zalando като „много голяма онлайн платформа“ на основание на Акта за цифровите услуги (DSA), тъй като повече от 83 милиона души ползват ежемесечно неговите услуги, което значително надвишава предвидения в Регламента праг от 45 милиона. Zalando оспорва това определяне, но Общият съд отхвърля жалбата му. Той потвърждава, че Zalando действително представлява онлайн платформа, тъй като хоства трети лица продавачи чрез своята „Partner Programm“, макар собствената му дейност по директна продажба („Zalando Retail“) да не попада в тази категория. Комисията е имала основание да приеме, че всички ползватели са били изложени на информацията на третите лица продавачи. Общият съд отхвърля и доводите за нарушение на принципите на правна сигурност, на равно третиране и на пропорционалност, като припомня, че на такива платформи трябва да бъдат наложени по-строги задължения, за да се ограничат рисковете от разпространение на опасни или незаконни продукти.

 Решение от 3 септември 2025 г., Zalando/Комисия ([Т-348/23](#))

✎ Общият съд отменя решенията, с които Европейската комисия определя за 2023 г. таксата за надзор, дължима от Facebook, Instagram и TikTok като „много големи онлайн платформи“ на основание на Акта за цифровите услуги (DSA). Той приема, че методът, използван за изчисляване на таксата въз основа на средния брой месечни ползватели, е трябвало да бъде приет в делегиран акт, а не в обикновени решения за изпълнение, тъй като представлява съществен елемент от изчислението. Тъй като обаче не установява грешка, която да засяга задължението на тези платформи да плащат таксата, Общият съд временно запазва действието на отменените решения, докато Комисията приеме съответен метод и нови решения. Този преходен период обаче не може да надвишава дванадесет месеца, след като съдебните решения станат окончателни.

 Решение от 10 септември 2025 г., Meta Platforms Ireland/Комисия и Tiktok Technology/Комисия ([Т-55/24](#), [Т-58/24](#))

Общият съд отхвърля жалбата на Amazon за отмяна на решението на Европейската комисия, с което платформата Amazon Store е определена като „много голяма онлайн платформа“ на основание на Акта за цифровите услуги (DSA), който налага по-строги задължения за услугите, надвишаващи 45 милиона ползватели в Съюза. Amazon твърди, че са засегнати няколко основни права, гарантирани от Хартата на основните права на ЕС, включително свободата на стопанска инициатива, правото на собственост, равенството пред закона, свободата на изразяване и правото на зачитане на личния живот и на поверителната информация. Общият съд обаче приема, че макар наложените от DSA задължения да могат да доведат до разходи и да засегнат организацията на платформата, те са предвидени в закона, пропорционални са и са обосновани от целта от общ интерес за предотвратяване на системните рискове, свързани с много големите платформи, по-специално разпространението на незаконно съдържание, и за защитата на потребителите. Той заключава, че оспорените мерки, например възможността за препоръчване без профилиране, публичното хранилище на рекламите или достъпът на изследователи до данните, не засягат основното съдържание на посочените права и са придружени от строги гаранции за поверителност и сигурност.

 Решение от 19 ноември 2025 г., Amazon EU/Комисия ([T-367/23](#))

Достъп до документи

Прозрачността на обществения живот е основен принцип на Европейския съюз. Затова всеки гражданин или юридическо лице на ЕС може по принцип да получи достъп до документите на европейските институции.

✎ Журналистка от New York Times подава искане до Европейската комисия за достъп до текстовите съобщения, разменени между председателя ѝ Урсула фон дер Лайен и главния изпълнителен директор на Pfizer, тъй като счита, че тези съобщения са послужили при преговорите за закупуване на ваксини срещу COVID-19. Комисията отхвърля искането, като твърди, че не разполага с тези съобщения. Общият съд обаче констатира, че дадените обяснения са неясни и променящи се и че Комисията не е посочила ясно къде и как е търсила тези документи, нито дали съобщенията са били заличени или изгубени. Освен това журналистката е предоставила достоверни доказателства, показващи, че е много вероятно да е имало такава размяна на съобщения. Общият съд приема, че една европейска институция не може просто да отрича, че притежава документи без сериозни доказателства, особено за толкова важни публични решения. Ето защо той отменя решението на Комисията да откаже достъп до документите.

Решение от 14 май 2025 г., Stevi и The New York Times/Комисия ([T-36/23](#))

Дирекция „Изследвания и документация“ предлага на юристите, в рамките на своя сборник от резюмета, [„Подбрани важни решения“](#) и [„Месечен бюлетин на съдебната практика“](#) на Съда и на Общия съд.

З

Администрация
в служба на
правосъдието

А. Въведение от секретаря

Alfredo Calot Escobar

Секретар на Съда

2025 г. отбеляза важен етап в развитието на институцията — амбициозна година, насочена към укрепването на основите, върху които тя се гради, и я подготви за бъдещите промени.

Във времето на новите технологии, на определена реорганизация на пазара на труда, но и в контекст, белязан от високи очаквания към Съюза, трябва да се припомнят ценностите, които са в основата на функционирането на Съда — качество и бързина на правосъдието, близост до гражданите, езиково и културно многообразие и оптимално управление на поверените му ресурси. Именно за да гарантира тяхното запазване, Съдът осъществи няколко стратегически проекта, позволяващи му да се справи с очакваните промени.

В съдебната област 2025 г. беше първата пълна година от влизането в сила на **частичното прехвърляне на преюдициални запитвания от Съда на Общия съд**. Благодарение на задълбочената си подготовка всички служби на институцията осигуриха плавно и овладяно прилагане на реформата, като доказаха своята приспособимост и способност да подкрепят двете юрисдикции пред новите предизвикателства за тях. Първата равностетка от прилагането на реформата е много положителна, тъй като всички цели бяха постигнати: прехвърлянето допринесе за подобряване на разглеждането на делата и за пълноценно извличане на ползите от реформата на структурата на Съда на Европейския съюз в полза на всички правни субекти. Същевременно новите правила относно публикуването на становищата по преюдициалните производства бяха успешно въведени и осигуряват по-добро разбиране на механизма на преюдициалното запитване и на повдигнатите за обсъждане правни въпроси.

Доближаването на Съда до гражданите също беше сред приоритетите за годината. Работещи в тясно сътрудничество, службите на институцията, отговарящи за комуникациите и информационните технологии, положили постоянни усилия за разработването на новия уебсайт на Съда, включващ изцяло преработена търсачка, както

и за укрепването на системата за онлайн предаване на съдебни заседания. Успоредно с това беше разширено разнообразието на каналите за комуникация, по-специално с въвеждането на Curia Web TV, ново, модерно и образователно средство, което в привлекателен аудио-визуален формат допринася за по-доброто разбиране на съдебната дейност. С други думи, институцията не само създаде по-разбираем и по-лесен за ползване уебсайт: след положените усилия за засилване на присъствието си в социалните мрежи тя постигна модернизирването на политиката си за външна комуникация, насочена към широката общественост и по-младите поколения.

Привлекателността е и водещата нишка в **политиката** на Съда в **областта на човешките ресурси**. Той предприе редица инициативи за укрепване на способността си да привлича интереса на кандидати от всички държави членки и с различни профили. Така институцията се ангажира със създаването на по-привлекателни, по-приобщаващи и по-ясни процедури за набиране на персонал, за да разшири кръга от кандидати, заинтересовани от възможността да работят в Съда. Някои действия бяха насочени пряко към подобряване на условията за стаж, така че да се осигури равен достъп до стажове за всички дипломирани млади хора, желаещи да се запознаят с работата в институцията. Други се състояха в задълбочаване на дейностите за повишаване на осведомеността в държавите членки, чиито националности са по-слабо представени сред работещите в институцията служители, с постоянното желание да се засили културното и езиковото многообразие в рамките на персонала. Накрая, няколко инициативи дадоха възможност на Съда да задълбочи политиката си за достъпност и приобщаване, за да предложи на хората с увреждания възможност да се присъединят трайно към институцията и да допринесат за това тя да става все по-амбициозна в тази област.

Верен на своя новаторски дух, Съдът предприе значителни стъпки в технологично отношение. Продължи интегрирането и разработването на **инструменти, основаващи се на изкуствения интелект**, като успоредно с това беше извършена значителна работа по изготвянето на етична рамка, напълно съобразена с изискванията на правораздавателната функция на Съда. От подготовката на етичен кодекс за интегриране на изкуствения интелект до изготвянето на специфични указания за използването на инструментите с ИИ, въведени в институцията, последната направи необходимото, за да улесни използването на все по-обещаващи инструменти. Тези инструменти обаче изискват добро разбиране на техните ограничения, свързаните с тях рискове и необходимостта от осигуряване на постоянен човешки надзор. По този начин Съдът продължи да напредва решително, но и предпазливо, по-специално като разшири предлаганите на персонала курсове за обучение, за да го подпомогне при използването на тези нови средства.

Силни ценности, ясни амбиции и непрестанно подновяващ се ангажимент в полза на качеството на европейското правосъдие: така с гордост може да се обобщи 2025 г. за службите на институцията.

Б. Водещите събития на годината

↘ 2025 г: решаваща година за съдебната реформа на Съюза

Две хиляди двадесет и пета беше първата пълна година на прилагане на частичното прехвърляне на преюдициалната компетентност от Съда на Общия съд — резултат от отдавна започнал процес. Основите на тази реформа бяха поставени още с Договора от Ница (2001) и потвърдени впоследствие в рамките на реформата на съдебната архитектура от 2015 г.

Целта ѝ беше да се повиши ефективността на съдебната система на Съюза, като се осигури по-добро разпределение на натовареността в работата на Съда и на Общия съд. Тя стана възможна благодарение на удвояването на броя на съдиите в Общия съд, което беше напълно завършено през 2022 г. и предостави необходимия капацитет за разглеждането на допълнителните дела.

Прилагането ѝ наложи значителни промени в Статута и в процедурните правилници. Предложените от Съда изменения на Статута бяха приети от Европейския парламент и от Съвета на Европейския съюз. От своя страна промените в процедурните правилници, които последваха преразглеждането на Статута с цел да се осигури неговото прилагане, бяха одобрени от Съвета.

Последната фаза на тази реформа приключи на 1 октомври 2024 г. с влизането в сила на нови правила, с които се осъществява частичното прехвърляне на преюдициална компетентност на Общия съд и се осъвременяват производствата пред двете юрисдикции. След една пълна година на прилагане първата равностметка от реформата показва, че Съдът и Общият съд са интегрирали напълно тези нови условия на функциониране, което носи удовлетворение на всички участници в преюдициалното производство.

Какво е преюдициално запитване?

Правото на Съюза е част от националното право на всяка държава — членка на Съюза. От това следва, че може да се направи позоваване на правото на Съюза пред националните съдилища, които прилагат пряко правото на Съюза.

В случай на съмнение относно начина, по който следва да се тълкува правото на Съюза по дадено дело, националните съдилища могат, а в някои случаи и трябва, да отправят въпроси до Съда, а в някои специфични сфери — до Общия съд. По този начин те могат да получат разяснения относно значението на дадена разпоредба от правото на Съюза и дори относно нейната валидност. Това им дава възможност да прилагат правото на Съюза правилно и съгласувано.

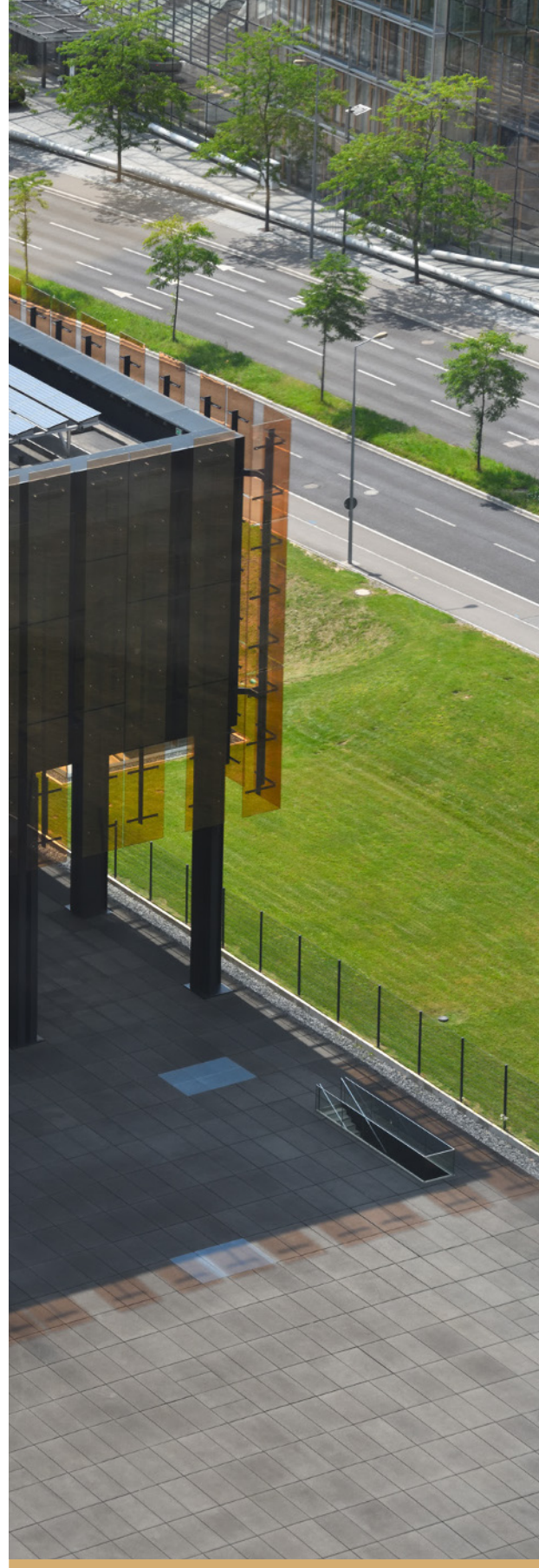
Компетентност на Общия съд по преюдициални запитвания

Общият съд вече е компетентен да разглежда преюдициални запитвания в специфични сфери, които са ясно очертани, могат в достатъчна степен да бъдат обособени от други сфери и по които е налице богата практика на Съда. Тази реформа дава възможност за действително облекчаване на натовареността в работата на Съда, като прехвърля на Общия съд преюдициалните въпроси, отнасящи се до няколко конкретни области, а именно: 1) общата система на ДДС, 2) акцизите, 3) митническия кодекс, 4) тарифното класиране на стоки, 5) обезщетяването и оказването на помощ на пътниците при отказан достъп на борда или при закъснение или отмяна и 6) системата за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

Единно гише: ефективна процедура

Реформата не променя процедурата за отправяне на преюдициални запитвания: всички те продължават да се подават пред Съда. В замяна на това механизмът на „единно гише“ дава възможност да се установят запитванията, чието разглеждане е от компетентността на Общия съд. Решението по въпроса дали преюдициалното дело трябва се разгледа от Съда, или да се прехвърли се взема от председателя на Съда след изслушване на заместник-председателя и първия генерален адвокат, или от Съда — на общо събрание.

В Общия съд два специализирани състава по принцип от петима съдии вече са компетентни да разглеждат тези дела. Освен това някои съдии от Общия съд са определени да изпълняват функциите и на генерален адвокат в Общия съд, за да се осигури производство, съответстващо на провежданото пред Съда.

Обжалване и преразглеждане

По отношение на преюдициалните запитвания, предвид естеството на производството, съдебните актове на Общия съд, не могат да бъдат обжалвани пред Съда. Съществува обаче механизъм за преразглеждане: в срок от един месец първият генерален адвокат на Съда може да предложи на Съда да преразгледа решение на Общия съд, когато има сериозен риск от засягане на единството или съгласуваността на правото на Съюза.

Равносметка след една година

От влизането в сила на реформата през новото единно гише вече преминаха около сто преюдициални запитвания. Около 85 % от тях бяха изпратени на Общия съд, тъй като попадат изключително в някоя от предвидените с този механизъм шест области на специфична компетентност.

Преюдициални дела, постъпили в Общия съд — Съответни области		
	2024 г.	2025 г.
Обща система на данъка върху добавената стойност	8	24
Акцизи	6	7
Митнически кодекс	1	8
Тарифно класиране на стоки	1	7
Обезщетяване и оказване на помощ на пътници (отказан достъп на борда, закъснение или отмяна)	3	18
Схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове	–	1
Общо	19	65

През 2025 г. Общият съд разгледа първите дела, прехвърлени в рамките на новия механизъм. Приключени бяха 16 дела, без да е необходимо провеждане на съдебни заседания, нито представяне на заключения. Повечето от тях — единадесет дела — бяха приключени с определение. По пет дела бяха постановени решения. Сроковете за разглеждане се оказаха особено кратки: средно 10,9 месеца за делата, по които бяха постановени съдебни решения, от единното гише до окончателното решение (средно 6,2 месеца, ако се вземат предвид делата, приключени с решение или определение).

Следователно механизмът функционира ефективно и първите резултати показват, че реформата постига своите цели: ускоряване на разглеждането на делата и уравнивяване на натовареността в работата на юрисдикциите на Съюза в полза на гражданите и предприятията.

Искате да научите повече?

За да даде възможност на юристите, и по-специално на националните съдии, да разберат по-добре функционирането на единното гише и критериите за разпределение на компетентността, институцията публикува **документ** относно прилагането на новите правила за частично прехвърляне на преюдициалната компетентност на Общия съд. Документът е достъпен на уебсайта на Съда и съдържа списък на преюдициалните запитвания, постъпили през първата година след влизането в сила, като за всяко от тях се уточнява дали е било изпратено на Общия съд, или е останало в Съда заедно със съответните причини за това.

<https://curia.europa.eu/site/article50breport>

Разпределение на правомощията между Съда и Общия съд

[Вж. видеоклипа:](#)

↘ По-голяма прозрачност на европейското правосъдие

2025 г. бележи важен поврат в комуникационната политика на Съда. Подтикната от развитието на технологиите и от желанието да направи европейското правосъдие по-разбираемо и по-близко до гражданите, институцията задълбочи редица инициативи, насочени към модернизиране на информационните си канали и насърчаване на по-доброто разбиране от обществеността на неговата мисия и дейности.

Нови социални мрежи за по-голяма близост до гражданите

Днес социалните мрежи са част от ежедневието на гражданите и представляват важен източник на информация за много от тях, особено за по-младите поколения. За да отговори на тази нужда и по този начин да гарантира разпространението на надеждна и точна информация за своите дейности по-близко до гражданите, Съдът разнообрази своето присъствие в социалните мрежи, като през 2025 г. създаде свои профили в четири нови платформи: Bluesky, Threads, WhatsApp и Instagram.

Благодарение на тези нови канали, които допълват предлагането на информация от Съда в LinkedIn, X, YouTube и Mastodon, Съдът има възможност да стигне до нова аудитория и да ѝ предостави пряко и в зависимост от нейните потребности информация за своята дейност и за важността на своята роля в защитата на правата на гражданите и съхраняването на Европа, основана на демократичните ценности.

По този начин обществеността получава лесен достъп, по всяко време и навсякъде, до ясна информация за новините от съдебната дейност на Съда, които от началото на 2026 г. са допълнени от иновативно и обогатено аудио-визуално съдържание със стартирането на новата аудио-визуална платформа Curia Web TV.

Присъствие на съдебните заседания на Съда от всяка част на Европа

Като ключов момент от съдебното производство съдебните заседания пред Съда и Общия съд, които се провеждат в Люксембург, са открити и достъпни за всички граждани. В стремеж към прозрачност и достъпност на правосъдието за 450-те милиона европейски граждани, към които съдебните актове на юрисдикциите на Съюза имат пряко отношение, Съдът е въвел механизъм, който позволява на всеки да присъства на заседанията от разстояние, без да се налага да пътува до Люксембург.

От април 2022 г. институцията реши да предостави на своя уебсайт пилотна услуга за предаване на запис на съдебните заседания на големия състав за изслушване на устните състезания и на пленума на Съда, успоредно с прякото излъчване на заседанията за обявяване на съдебни решения и за представяне на заключения. Успехът на тази пилотна фаза доведе до въвеждането на специална разпоредба в [Процедурния правилник](#) на Съда, за да се запази този механизъм, а и за да се даде възможност за излъчване на някои съдебни заседания на състави от петима съдии, когато делото обосновава това. Освен това, за да се разберат по-добре контекстът на делото и обсъжданията между страните и съдиите в хода на съдебното заседание, всяко предаване на заседание за изслушване на устните състезания се предшества от кратко разяснение по делото от служител за връзки с обществеността в аудио-визуална форма, което също се излъчва на уебсайта на Съда и в социалните мрежи.

Що се отнася до Общия съд, предаването на съдебните заседания за изслушване на устните състезания, обявяването на съдебни решения или представянето на заключения също беше включено в неговия процедурен правилник. Тъй като правилата и условията за прилагане на посоченото предаване трябваше да бъдат определени от Общия съд, през февруари 2025 г. той прие решение относно предаването на обявяването на съдебни решения или представянето на заключения. В изпълнение на посоченото решение първото предаване се състоя през май по повод на прякото обявяване на решение на големия състав. Две други последваха през септември.

Това засилване на аудио-визуалната комуникация на институцията позволи на Съда да използва пълноценно технологичния потенциал, който се разви по време на здравната криза през 2020 г., и преди всичко да даде възможност на всеки, който се интересува от неговата съдебна дейност, независимо дали става въпрос за настоящи или бъдещи юристи (национални съдии, адвокати, представители на правителствата на държавите членки и на институциите на Съюза, преподаватели, студенти), журналисти или, по-общо, всеки гражданин, който желае да научи повече за мисията на институцията, да следи, независимо къде се намира и без да се налага да пътува до Люксембург, съдебните заседания при същите условия, както лицата, които физически присъстват в съдебните зали.

По-прозрачно съдебно обсъждане

В същия дух на откритост през 2025 г. Съдът продължи да прилага решението, прието през 2024 г., за онлайн публикуване, след приключване на делото, на писмените становища, подадени по преюдициални дела от различните участници в преюдициалното производство (страни пред

националния съд, институции, държави членки...), освен ако те възразят срещу публикуването. За да се опрости справката с тях, достъпът до тези становища се извършва чрез търсачката на Съда на неговия уебсайт, което дава възможност на всеки заинтересован да се запознае с позициите, изразени в рамките на обсъжданията пред Съда или Общия съд, преди да бъде постановено преюдициалното решение.

Осъвременяване на комуникационните продукти, предназначени за широката общественост

В съответствие с тази цел за по-голяма достъпност на съдебната практика за неспециалистите Съдът продължи да осъвременява един от своите водещи продукти, а именно прессъобщенията. В края на 2023 г. те бяха преработени с цел да се предложат по-кратки и по-описателни резюмета, които отговарят по-добре на очакванията на медиите и широката общественост. Тази реформа се разрасна през 2025 г. с разпространяването на по-ясни, по-сбити и по-интересни съобщения, съставени на по-достъпен език. Повечето от тях са придружени от „кратко резюме“ с цел повторното му използване от медиите.

Успоредно с това Съдът създаде нов инструмент за комуникация: пояснителни аудио-визуални клипове под формата на кратки анализи, представени от съдии, участвали в разглеждането на делото, се излъчват след обявяването на най-важните съдебни решения. Този иновативен инструмент дава възможност да се обяснят за няколко минути съдебните актове, които предизвикват голям медиен интерес, винаги на ясен и достъпен език. Първият клип, излъчен през юни, се отнася до италианското дело [C-460/23 Kinsza](#): обяснението беше представено на италиански език, който е езикът на производството по делото, от председателя на Съда г-н Koen Lenaerts. Със субтитри на 24-те официални езика на Съюза клипът беше показан онлайн веднага след обявяването на решението на уебсайта Curia и едновременно с това беше разпространен в социалните мрежи. Той има голям успех, като е гледан около 20 000 пъти в LinkedIn. През 2025 г. 11 подобни обяснителни видеоклипа, отнасящи се до решенията на големия състав на Съда, бяха излъчени на уебсайта и разпространени в социалните мрежи.

Чрез тези инициативи през 2025 г. Съдът продължи своя ангажимент за по-прозрачно, по-разбираемо и по-близко до гражданите европейско правосъдие, като съобрази формите си на комуникация с новите очаквания на обществеността.

↘ Сътрудничество със съдилищата в Европа

Правото на Европейския съюз се прилага във всички държави членки, като по този начин съставлява споделена съвкупност от правни норми, основана на общността от ценности, на които се гради Европейският съюз. За да укрепи тази правна общност и да гарантира еднакво тълкуване на правото на Съюза, Съдът на Европейския съюз, освен в рамките на производствата пред двете си юрисдикции, отдавна е ангажиран в отворен и постоянен диалог с магистратите от държавите членки — конституционни и върховни съдилища на държавите членки или първоинстанционни и апелативни съдилища — а и със съдебните мрежи и международните юрисдикции, например Европейския съд по правата на човека, с които обменя добри практики за повишаване на качеството на правосъдието. Този диалог, намиращ конкретен израз в конференции и срещи, провеждани както в Съда, така и в държавите членки, беше особено плодотворен през 2025 г.

EUnited in Diversity в София

Третото издание на конференцията EUnited in Diversity, която беше организирана за първи път през 2021 г. в Рига (Латвия) и задълбочена на второто си издание през 2023 г. в Хага (Нидерландия), се проведе в края на лятото на 2025 г. под егидата на Конституционния съд на Република България в София. На тези двугодишни конференции се събират представители на Съда и на националните конституционни съдилища в стремеж да разширят диалога между тези юрисдикции, а и да насърчат взаимодействието между общия правен ред на Европейския съюз и националните правни системи на държавите членки.

Посветено на темата „Ролята на конституционното правосъдие в общия правен ред на Европейския съюз“, изданието от 2025 г. разгледа понятието „конституционно правосъдие“ в рамките на Съюза, като обедини конституционните съдилища (или органи, упражняващи конституционни правомощия) на 21 държави членки. Програмата обхваща четири групи въпроси, отнасящи се до разпределението на компетентността между ЕС и държавите членки, уредено от принципа на делегиране, защитата на идентичността на ЕС по време на криза, връзката между националното конституционно право и правото на ЕС в държавите членки, както и тълкуването и прилагането на правото на ЕС с цел осигуряване на съгласуваност и последователност на общия правен ред.

Конференцията даде възможност и за среща между високопоставени административни ръководители от участващите институции с цел да се улесни обменът на добри практики и да се обсъдят въпроси от общ интерес. Основната тема на тази кръгла маса, на която Съдът беше представен от генералния директор на генерална дирекция „Информация“, беше „Въздействието на цифровите технологии върху работата на съдилищата“.

Форум на магистратите в Съда

В началото на декември 2025 г. традиционният форум на магистратите, проведен в Съда, събра 148 магистрати от апелативни и първоинстанционни съдилища от всички държави членки. Сред темите, обсъдени на различните работни сесии, бяха неотдавнашните промени в преюдициалното производство, скорошната съдебна практика в областта на убежището и имиграцията, новата компетентност на Общия съд по преюдициални запитвания, скорошната съдебна практика в областта на европейската заповед за арест и съдебното сътрудничество по граждански дела.

Този форум, който беше организиран за първи път от Съда през 1968 г., създава пряка връзка между членовете на Съда и Общия съд и магистратите от държавите членки. Той дава възможност да се установят неформални отношения и да се насърчи еднаквото прилагане на правото на Съюза от националните съдии, които в качеството си на съдии в общите съдилища прилагат и европейското право, да се обменят идеи по общи въпроси и да се насърчи взаимното познаване и разбиране на различните правни системи, както и сътрудничеството между съдилищата.

Заседание на Съдебната мрежа на Европейския съюз в Лисабон

През ноември в Лисабон (Португалия) се проведе седмото годишно заседание на кореспондентите на Съдебната мрежа на Европейския съюз (СМЕС). Създадена по инициатива на Съда през 2017 г. по повод на форум на магистрати, посветен на шестдесетата годишнина от подписването на Договорите от Рим, СМЕС има за цел да укрепи съдебното сътрудничество в Европа в служба на качествено правосъдие. Състояща се от 78 конституционни и върховни съдилища на държавите членки, както и от върховните съдилища на четири трети държави (Исландия, Лихтенщайн, Обединеното кралство и Украйна), СМЕС представлява постоянен форум за обмен между своите членове. Чрез въвеждането на неформално сътрудничество и диалог между най-висшите съдилища в Европа тя допълва механизма за формално сътрудничество, който намира конкретен израз в преюдициалното производство.

Срещите на СМЕС вече се организират от националните съдилища с подкрепата на Съда, като тази от 2025 г. беше проведена от Конституционния съд, Върховния съд и Върховния административен съд на Португалия. На срещите взеха участие шестдесет кореспонденти от двадесет държави членки, една трета държава и четири други европейски мрежи. Изказванията и дискусиите между участниците бяха свързани с бъдещето на сътрудничеството в рамките на мрежата и с обхвата на задължението за отправяне на преюдициално запитване от националните съдилища, които се произнасят като последна инстанция.

Срещи с Европейския съд по правата на човека

Европейският съд по правата на човека и Съдът на Европейския съюз са две от значимите институции за защита на основните права в Европа. Двете юрисдикции са част от две различни организации (първата — от Съвета на Европа, втората — от Европейския съюз), но се допълват в следването на едни

и същи цели, стъпили на обща ценностна основа: човешкото достойнство, свободата, демокрацията, защитата на човешките права, зачитането на правовата държава, защитата на малцинствата, толерантността, недопускането на дискриминация, солидарността и поддържането на пространство на мир и правосъдие в Европа. По този начин те се стремят да поддържат тесни отношения, като се опират на редовни срещи, с цел да споделят въпроси от развитието на съдебната си практика и да обменят мнения както по теми от взаимен интерес, така и по общи за тях предизвикателства. Така всяка година членовете на двете юрисдикции се срещат в Люксембург или Страсбург, за да поддържат това взаимно допълване и сътрудничество в полза на защитата на основните права в Европа.

Тази година срещата се проведе през ноември в Съда в Люксембург. Членовете на двете съдебни институции участваха в няколко кръгли маси, посветени на свободата на изразяване в цифровата епоха, висшия интерес на детето в случаите на трансгранично отвлечане на деца, както и правните и физическите пречки пред достъпа до процедурите за предоставяне на убежище. Официалната среща даде възможност и за обмен на мнения между председателите на всяка от юрисдикциите относно предизвикателствата, пред които е изправено правосъдието, и беше съпроводена от [аудио-визуално интервю](#).

Двамата председатели подчертаха по-специално колко е важно в настоящия геополитически и обществен контекст гражданите да осъзнаят това, което е в основата на изграденото от 75 години насам: стремежът да се гарантира възможно най-добър живот благодарение на възстановяването на мира, възобновяването на правосъдието и демократичното функциониране на обществото.

<https://curia.europa.eu/site/ECHRvisit2025>

„Винаги когато има конкретно посегателство срещу съдебната независимост, винаги когато свободата на изразяване се обръща срещу ценностите, които би трябвало да насърчава — плурализма, толерантността — с езика на омразата или насилието, който се развива, трябва да си припомним най-важното, трябва да си припомним коя е сърцевината, която трябва да защитим“,

г-н Mattias Guyomar,

председател на Европейския съд по правата на човека.

„Правовата държава защитава гражданите, но защитава и демократичната система, която трябва да може да се развива от избори на избори и между изборите, която трябва да включва гражданското общество, която трябва да включва граждани и групи от граждани, ангажирани в политиката. Всичко това намира израз в широк кръг от решения на нашия съд, често свързани с основните свободи“,

г-н Koen Lenaerts, председател на Съда на Европейския съюз.

В. Връзките с обществеността

Посещения на Съда

Съдът работи за доближаването на институцията до гражданите, като организира посещения и семинари, допринасящи за по-доброто разбиране на правото на Съюза, благодарение на специално разработени програми. Посещенията дават възможност да се разбере по-добре ролята на юрисдикциите на Съюза и конкретното влияние на съдебната им практика върху ежедневието на гражданите, докато семинарите, предназначени главно за национални магистрати, насърчават диалога между националните и европейските съдии. Съдът посреща в своите сгради най-различни посетители, но предлага и виртуални посещения, по-специално онлайн [образователна програма](#), която дава възможност на учениците от горните класове да се запознаят с правосъдието на Съюза от класната си стая. През 2025 г. 412 ученици от горните класове са участвали в тази програма.

15 987 посетители, от които

4 647 юристи

Посетители при виртуални посещения: 4,2 %

2 557 посетители в Деня на отворените врати

2 080 прессъобщения

593 информационни писма

469 „кратки информации“

12 181 отговори на заявки за информация от страна на граждани (телефонни обаждания и електронни писма)

Разбиране на правосъдието в Съюза

Служителите за връзки с обществеността от дирекция „Комуникации“, които са с юридическо образование, имат за задача да обясняват решенията, определенията и заключенията, но също и висящите дела, на журналистите и на проявяващите интерес лица. Те изготвят прессъобщения, за да осведомят в реално време журналисти и практикуващи юристи за актовете на Съда и на Общия съд. Освен това те разпространяват, за лицата, които са направили заявка до [пресслужбата](#) на Съда, периодични информационни писма, с които се обявяват важни събития от графика на Съда (съдебни заседания за изслушване на устните състезания, за обявяване на съдебни решения и за представяне на заключения) и институционни събития, както и „кратки информации“ за делата, за които няма прессъобщения. Освен това те отговарят на електронните писма и телефонните обаждания, които гражданите отправят към Съда по различни аспекти на неговата дейност (процесуална информация, обяснение на съдебно решение, роля на Съда, помощ във връзка с уебсайта и др.).

Получаване на информация чрез профилите на Съда в социалните мрежи

За да разпространява информация пряко и своевременно, Съдът присъства активно в социалните мрежи чрез своите профили в [LinkedIn](#) и [Mastodon](#), двата си профила в X (единият на [френски](#), другият на [английски език](#)), както и чрез профилите си в [Bluesky](#) и [Threads](#). Освен това Съдът има канал в [WhatsApp](#) и друг в [YouTube](#), чрез който разпространява на 24-те официални езика разнообразно аудио-визуално съдържание, по-конкретно анимации, предназначени за широката публика, които обясняват как се отразява практиката на Съда в ежедневието на гражданите, както и предаванията на Curia Web TV. През 2025 г. Съдът публикува в YouTube две нови анимации:

Прозрачно правосъдие

[Вж. видеоклипа](#)

Какво става, когато дадена държава не спазва правото на ЕС?

[Вж. видеоклипа](#)

Създаден през 2025 г., профилът на Съда в [Instagram](#) е насочен към по-широка и по-млада аудитория, като популяризира дейността му чрез визуална и ангажираща комуникация.

Броят на абонатите на всички платформи на Съда непрекъснато нараства, което свидетелства за интереса на обществеността към неговите дейности.

384 185 абонати в LinkedIn
+29 % спрямо 2024 г.

5 271 абонати в Mastodon

3 465 абонати в Bluesky Bluesky

2 606 абонати в Instagram

145 абонати в Threads

164 725 абонати в X

120 000 абонати в YouTube
+33 % спрямо 2024 г.

Проследяване на съдебните заседания и решенията в реално време

За да улесни достъпа до своята съдебна дейност, Съдът предлага услуга за предаване на заседанията си.

Обявяването на съдебните решения на Съда и представянето на заключенията на генералните адвокати се предават пряко. Това важи и за някои съдебни решения и заключения на Общия съд. Що се отнася до съдебните заседания на Съда за изслушване на устните състезания, в съответствие с изискванията на Процедурния правилник, те се предават на запис. Това се отнася за съдебните заседания на пленума за изслушване на устните състезания, на големия състав или, по изключение, на състав от петима съдии. Видеозаписът на изслушването на устните състезания остава достъпен на уебсайта Curia в продължение на един месец.

За важните решения съдия, участвал в разглеждането на делото, представя решението на Съда в пояснителен аудио-визуален клип от няколко минути, на ясен и достъпен език (вж. повече в главата [„По-голяма прозрачност на европейското правосъдие“](#)).

Преди предаването на съдебните заседания за изслушване на устните състезания на уебсайта на Съда се излъчва пояснителен брифинг по делото на езиките на съдебното заседание и той се разпространява в социалните мрежи.

4

Институция, която
уважава околната
среда

От много години Съдът провежда амбициозна политика за опазване на околната среда, насочена към най-високите изисквания и норми в областта на устойчивото развитие и опазването на природните ресурси. Този ангажимент е признат от 2016 г. с получаването на регистрация по EMAS (Eco-Management and Audit Scheme), сертифициране, регламентирано от Европейския съюз, което се предоставя на организации, чиито политики в областта на околната среда и устойчиви методи на работа отговарят на строги норми.

През 2024 г. (последната година, за която екологичните показатели са били одитирани и валидирани от акредитиран външен проверител през октомври 2025 г.) Съдът, както всяка година, отбеляза нов напредък в областта на опазването на околната среда.

В енергийната област Съдът отново значително намали потреблението си на отопление и електроенергия. Това постижение е още по-забележително, като се има предвид, че през 2024 г. беше пуснат в експлоатация пълен набор от пунктове за зареждане на електрически и хибридни автомобили.

Усилията за намаляване на потреблението на хартия също са успешни. По-специално, използването на канцеларска хартия продължава да намалява значително вследствие на промяната в работните навици и продължаващата цифровизация на процедурите и документите.

Емисиите на CO₂, които намаляха съществено от 2015 г. насам, вече показват тенденция към стабилизиране. Тази положителна тенденция свидетелства за конкретното въздействие на проектите, осъществени през последните години, а и за всекидневното участие на персонала в дейностите, предвидени в рамките на политиката EMAS.

Благодарение на постигнатото през 2024 г. равнище на екологична ефективност и на стриктното спазване на изискванията на системата EMAS през 2025 г. за трети път беше подновено сертифицирането на Съда по EMAS. Така той започва 2026 г. — която ще отбележи десетата годишнина от регистрацията му по EMAS — със същата решителност и амбиция да ограничи своя екологичен отпечатък.

Екологичните показатели за водата, отпадъците, хартията, отоплението и електроенергията съответстват на показателите от 2024 г. Разликите са представени в цифрово изражение спрямо референтната за системата EMAS 2015 г.

Действия в областта на околната среда

- Подобряване при сортирането на отпадъци и намаляване на пластмасите за еднократна употреба
- Участие в системата за велосипеди на самообслужване Vel'OH! и подкрепа за придвижването с велосипед и за трансграничните пътувания с влак.
- Изграждане на пунктове за зареждане на електрически автомобили
- Подобряване на отоплителните, вентилационните, климатичните и осветителните инсталации
- Експлоатация на 3 466 m² фотоволтаични панели, произвеждащи 350 204 kWh (равняващи се на годишното потребление на 92 домакинства в Люксембург)

Резултати в числа

- 40,1 %
отпадъци „Офиси и
ресторанти“ (kg/ЕПРВ)

- 25,6 %
потребление на вода
(m³/ЕПР)

- 64,2 %
потребление на хартия (kg/
ЕПР)

- 29,3 %
потребление на
електроенергия (kWh/ЕПР)

- 37,5 %
потребление на
топлоенергия (kWh/ЕПР)

- 27,0 %
емисии на CO₂ (kg CO₂/ЕПР)

Еквивалентът на пълно работно време (ЕПРВ) е единица мярка за професионалната дейност, независимо от различията в седмичния брой работни часове на всеки служител поради различните режими на работа.

5

Поглед към бъдещето

↘ 2026 г., насочена към иновациите и диалога с гражданите

За Съда 2026 г. се очертава като важен момент, белязан от изпълнението на проекти с ясна цел: доближаване на европейското правосъдие до обществеността, засилване на прозрачността относно дейността на Съда и подобряване на достъпа до неговата съдебна практика както за гражданите, така и за юристите.

Тази динамика се изразява преди всичко в стартирането на **новия уебсайт** на Съда, чиято цел е да осъвремени и улесни достъпа до информация за Съда от различни заинтересовани групи от обществеността. Вследствие на цялостно преработване, насочено към подобро ползване от потребителя, от януари 2026 г. уебсайтът Curia предлага по-ясна и по-интуитивна навигация. Преработването се основава на цялостно реструктуриране на информационната архитектура, на развиване на съдържанието, съставено на ясен и разбираем език, както и на по-опростен и изчистен графичен дизайн.

Новият сайт разполага с **модернизирана търсачка**, която дава възможност за по-бърза и по-точна справка с цялата информация и ресурси на Съда, както за широката общественост, така и за юристите. Първата версия вече предлага възможност за търсене в пълния текст и метаданните на документите, обогатена с нови функции. Скоро ще бъде въведен усъвършенстван интерфейс, предназначен за юристите, който ще предлага по-целенасочени търсения въз основа на множество критерии.

Тъй като начините на използване се променят, по-специално поради нарастващото значение на аудио-визуалните носители, новият сайт предлага и една иновация, въведена по повод на преработването на сайта, а именно **платформата Curia Web TV**. В допълнение към писмената информация, предоставяна чрез прессъобщенията, Curia Web TV излъчва — както на уебсайта, така и в социалните мрежи — набор от многоезични програми, чиято цел е да запознаят по-добре широката общественост с институцията и да повишат прозрачността относно нейното функциониране.

Програмите са структурирани около графика на съдебните заседания: пояснителни брифинги за заседанията, предаване на заседанията, пряко излъчване на представянето на заключенията и обявяването на съдебните решения, както и аудио-визуални клипове, представени от членовете на двете юрисдикции, в които се обясняват обявените решения.

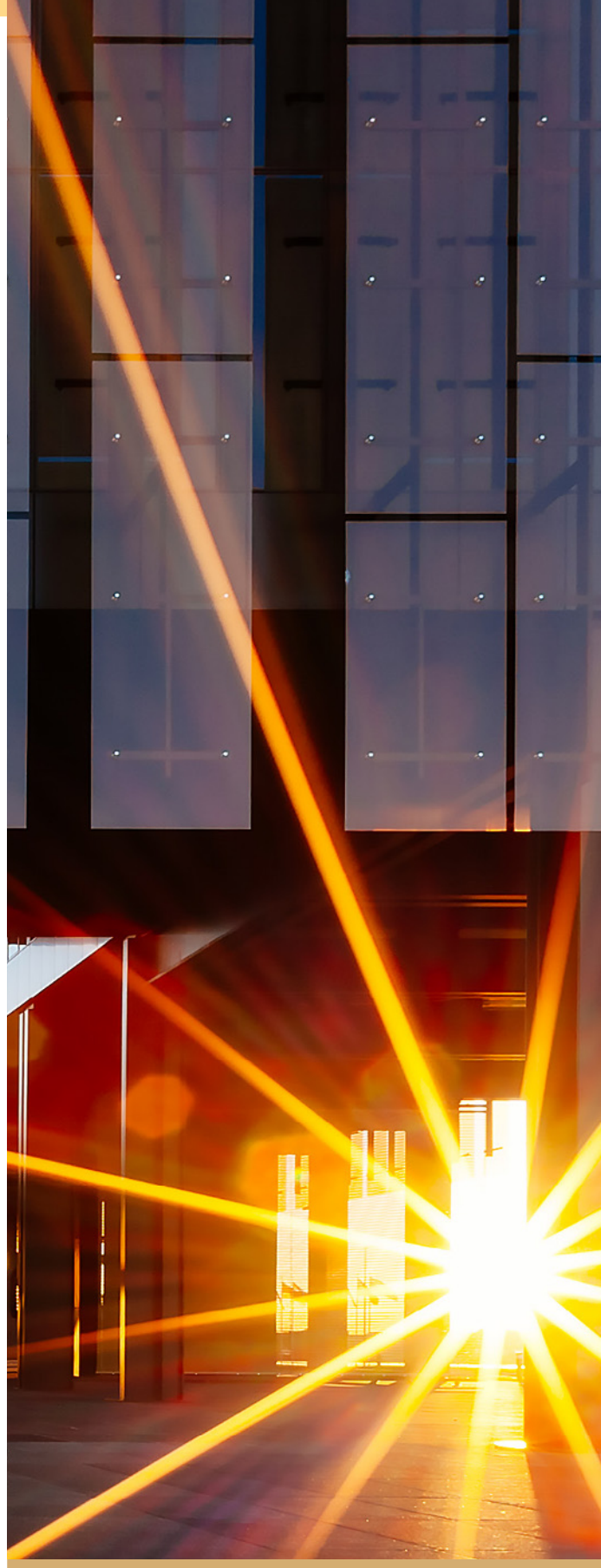
В допълнение към отразяването на новините от съдебната дейност Curia Web TV предлага предавания под формата на интервюта и презентации, както и отразяване на основните събития, свързани с институцията, като предоставя жив, образователен и конкретен поглед върху ежедневната работа на Съда.

С цел да се стигне до различни аудитории, на платформата редовно се излъчват три оригинални предавания. На първо място, Cour des citoyens е образователно предаване, предназначено за широката публика, което обяснява състава, компетентността и мисията на Съда и показва с конкретни примери въздействието на неговите съдебни актове върху ежедневието на гражданите. По-нататък, програмата Bright е насочена към младото поколение, представена е в кратък и развлекателен формат, изчистен от специализирана терминология, и съдържа инфографики, анимации и въпроси, поставени от млади посетители. Тя има за цел да стимулира интереса към европейския проект и да разтълкува решенията

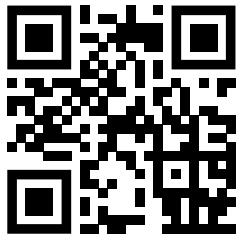
на Съда през призмата на проблеми от всекидневието. Накрая, предназначена за по-осведомена аудитория, програмата Open Court дава думата на членовете на институцията и чрез целеви теми предоставя яснота относно мисията на Съда, неговото функциониране, основите на европейското право, ролята на гражданите, отношенията им с институциите, професионалната дейност на съдията и генералния адвокат, професионалния път към работата в Съда, както и правните въпроси по същество.

Макар Съдът да гледа към бъдещето, като приема новите технологии, той не забравя основните етапи, които са белязали развитието на правото на Съюза, сред които Хартата на основните права е на преден план. За да отбележи двадесет и петата годишнина от приемането на Хартата на основните права на Европейския съюз — прогласена в Ница на 7 декември 2000 г. — в началото на 2026 г. Съдът ще организира специален **Форум на магистратите**, посветен на важните въпроси, които са очертали пътя към приемането на Хартата, нейното развитие, перспективите ѝ за бъдещето, дълбокото ѝ свързване с основните ценности на Съюза и ролята ѝ в националните правни системи. Тези дискусии с магистратите от всички държави членки ще доведат до задълбочен размисъл върху настоящата роля на Хартата и върху възникващите предизвикателства в областта на ефективната съдебна защита и зачитането на личния живот в Европа.

Чрез тези инициативи Съдът поставя своята дейност в контекста на динамика на обновяване и отвореност. Стартирането на новия уебсайт, осъвременяването на търсачката му и поместването онлайн на Curia Web TV отразяват желанието да се направи дейността на Съда по-достъпна и по-разбираема, докато честването на двадесет и петата годишнина на Хартата припомня, че тя е самото изражение на индивидуалните права, гарантирани на гражданите от правния ред на Съюза. Всички тези действия свидетелстват за ясна амбиция: да се доближи Съдът до гражданите, като укрепи с тях пряка връзка на доверие, основана на ефективната защита на техните права.

Проследяване на актуалната информация за
съдебната практика и за институцията
curia.europa.eu

Съд на Европейския съюз

L-2925 Luxembourg

Тел.: +352 4303-1

Текстът е завършен през февруари 2026 г./Посочените данни са към 31.12.2025 г.

Оформление: Съд на Европейския съюз | Дирекция „Комуникация“ | Отдел „Публикации и електронни медии“, 2026 г.

Нито Съдът на Европейския съюз, нито което и да е лице, действащо от негово име, отговаря за начина, по който би могла да се използва предоставената по-горе информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2026 г.

© Европейски съюз, 2026 г.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочи източникът.

Всички изображения © Европейски съюз, освен ако е посочено друго. Страница 9 © European Law Moot Court ; Страница 15 © Gabinete do Presidente, Supremo Tribunal de Justiça ; Страницы 98—99, 101 © Gediminas Karbauskis.

За всяко използване или възпроизвеждане на елементи, които не са собственост на Европейския съюз, може да е необходимо да се поиска разрешение пряко от носителите на съответните права.

Print	ISBN 978-92-829-5051-7	ISSN 2467-124X	doi:10.2862/7097285	QD-01-25-007-BG-C
PDF	ISBN 978-92-829-5050-0	ISSN 2467-1479	doi:10.2862/2288329	QD-01-25-007-BG-N
HTML	ISBN 978-92-829-5098-2	ISSN 2467-1479	doi:10.2862/8075569	QD-01-25-007-BG-Q

СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Дирекция „Комуникация“
Отдел „Публикации и електронни медии“

